

Q

05

Quaderns
del Consell
de Coordinació
Pedagògica

Ensenyar i aprendre la justícia

Índex

Justícia, democràcia i educació 4

Introducció 7

1. Raons i finalitats de l'ensenyament de la justícia 7
2. Orientacions metodològiques 8

I. Conèixer la justícia 13

1. Quina imatge tenim de la justícia? 14
2. El poder judicial 17
3. Com funciona la justícia a Catalunya i Espanya 22
4. Com funciona la justícia a Catalunya 23

II. Viure en la justícia 31

1. Necessito una partida de naixement: el Registre Civil 31
2. La justícia social: ajudar a qui més ho necessita 37
3. Un conflicte a la classe 44

III. Demanar justícia 51

1. M'han robat la moto 51
2. Els pares se separen 58
3. Han acomiadat la mare 63

IV. Fer justícia 71

- Qui intervé en un judici? Què fan les persones que hi intervenen? 71
- El meu germà és jurat en un judici 78
- Què és un procés judicial? 83

Bibliografia 94

Edició

Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, 2010

Text

Teresa Casas
Montserrat Oller
Joan Pagès

Assessorament i presentació

Àngel Garcia-Fontanet

Coordinació

Direcció de Promoció Educativa i Desplegament Territorial
Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Fotografies

© Els autors respectius
Stock.XCHNG
Coberta i pàg. 95, J. Fosch

Disseny gràfic

Estudi Fosch

Imprimeix: Gómez Boj

D.L.: B-41306-2010

Justícia, democràcia i educació

Què és la justícia? Justícia vol dir tractament igual dels iguals.

La desigualtat natural no justifica un tracte desigual en els aspectes socials. La desigualtat no és una llei suprema i eterna de la naturalesa, ja que en una important mesura és producte de causes socials i econòmiques mereixedores de reforma. Ha de ser mitigada i, en la mesura del possible, eliminada. La igualtat ha de ser afavorida i fins i tot imposada dins determinats nivells. La justícia es du a terme per mitjà del Dret, és a dir, mitjançant l'imperi de la llei.

La llei, per la seva pròpia naturalesa, és general i abstracta, no pot preveure tots els casos que la realitat posa de manifest.

La llei exigeix que entre ella i la seva aplicació als casos concrets intervingui una persona que l'analitzi i la interpreti dins unes regles, a la vista de tots els matisos i circumstàncies concurrents: aquesta persona és el jutge. Es tracta d'una figura capital del nostre sistema jurídic.

Ell, amb humanitat, experiència i sentit comú, ha d'obtenir de l'aplicació de la norma un resultat just i raonable. Ha de mantenir un equilibri, dins la llei, entre la llibertat i l'autoritat. La justícia sense dret no existeix.

La democràcia, per part seva, està basada en la creença que el poder existeix per al poble, o ha de venir legitimada per aquest i ha de ser practicada amb la seva participació.

Per al seu adequat funcionament ha d'existir una igualtat social suficient perquè cap part de la població, a causa de la seva deficient preparació, es vegi exclosa d'adonar-se dels seus propis interessos. Aquesta preparació ha de ser proporcionada pel sistema educatiu.

L'educació és la màxima oportunitat de què disposa la societat de formar els ciutadans en els valors propis de l'estat social i democràtic de Dret de la nostra Constitució.

S'ha de transmetre —i fer assimilar— determinats valors culturals amb respecte, sempre que sigui possible, de la llibertat de l'educat. Cal buscar, com tantes vegades, l'equilibri entre la llibertat/espontaneïtat i l'autoritat/disciplina.

Avui, existeix acord que l'educació de la persona no acaba mai. Però l'oportunitat oferta durant la joventut és única. Cal aprofitar-la amb l'esforç de mestres convençuts i amb el suport d'una administració i una societat que ho reconegui i ho premii. L'educació continua sent una important arma en favor de la igualtat social. Poca cosa s'aconseguiria si, paral·lelament, els missatges rebuts pels joves des de la societat i la família, com el culte a la bellesa física o a l'admiració per l'èxit, encara que siguin producte de conductes mafioses, corruptes o d'enginyeria financera o jurídica, orientades al frau o a l'incompliment de les lleis, fossin presentats com a models a imitar.

És aquí on adquireix tot el seu valor la iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona de fer una proposta d'ensenyament del sistema legal. Cal que els joves

adquireixin coneixements sobre dit sistema: sobre una Administració de justícia democràtica que pretén que la justícia sigui igual per a tots i, en tot cas, no agreujar les diferències socials, sobre el seu funcionament, pendent de moltes millores, que no es produiran si els ciutadans no aprenen a exigir els seus drets.

També convé transmetre la idea que la manera més idònia de solucionar els conflictes comunitaris, com els escolars, és la mediació, sense necessitat d'acudir als tribunals.

El Dret és el nostre amic i protector. És positiu que aquesta idea es difongui i, per aconseguir-ho, res millor que el seu coneixement es transmeti des de la joventut.

Àngel Garcia-Fontanet

Magistrat
Barcelona, setembre de 2010

Introducció

1. Raons i finalitats de l'ensenyament de la justícia

El dret i la justícia estan presents en la vida de les persones des que naixem fins que morim. Ens identifiquen com a ciutadans i membres d'una col·lectivitat; estan vinculats amb la propietat, les herències i els deutes, així com amb la formació o anul·lació d'una família, etc. La justícia té un paper clau com a medidora en el moment de l'aparició de problemes o de conflictes entre diferents parts (persones, empreses, institucions, administracions, etc.). Actua perseguint i jutjant qualsevol mena de delictes, dirigint les investigacions policials i algunes de les seves intervencions en la persecució dels delinqüents, i instrueix les causes per les quals es jutja un suposat delictes i porta a terme el judici. La justícia és també la responsable de vetllar per garantir els drets i les llibertats de la ciutadania i ha de vetllar per la transparència de qualsevol elecció política, denunciant i perseguint el frau en el cas que es descobreixi que s'ha produït.

Per totes aquestes raons, és fonamental acostar el funcionament de la justícia a la ciutadania. L'escola obligatòria té el deure de preparar els nois i les noies per ubicar-se en el seu món i fer-hi front de manera positiva. Per això és fonamental una aproximació al món del dret i de la justícia.

La nostra proposta no tracta en absolut de formar juristes, sinó de formar ciutadans i ciutadanes coneixedors dels seus drets i de les seves obligacions i del sistema jurídic del nostre país, persones responsables i compromeses amb el funcionament de la democràcia i la llibertat. Es tracta de crear en els nois i les noies una consciència dels drets i responsabilitats que fan possible la democràcia i fer-los comprendre que les lleis són necessàries i beneficien a tota la societat.

L'estudi del dret i de la justícia és un dels fils conductors de l'educació per a la ciutadania i és una referència privilegiada de la democràcia perquè permet a l'alumnat iniciar-

1. YATES, R. (1997): "Law-Related Education in Social Studies". A: WRIGHT, I.; SEARS, A. (ed.): *Trends&Issues in Canadian Social Studies*. Vancouver: Pacific Educational Press, 195-207.

se en l'argumentació, l'examen crític, la lliure confrontació i la cultura del debat. Evita caure en postures només moralitzadores i permet aprofundir en la necessària reflexió sobre els valors democràtics. L'objectiu és aconseguir que els nois i les noies adquireixin una competència social i ciutadana que els familiaritzi amb les institucions i els seus principals mecanismes de funcionament, així com amb un llenguatge més acurat a l'hora de parlar de la justícia, i desenvolupin, al mateix temps, actituds positives envers la llei i la justícia. En definitiva, es tracta de preparar els nois i les noies amb els coneixements i les competències referides a la llei, al dret, als processos i al sistema legal i als principis i valors fonamentals en què es basen. Perquè, com afirma Yates (1997),¹ "sense un coneixement dels drets segons la llei, no hi ha llibertat (...), sense un respecte general per la llei, la seguretat personal està en risc". I la democràcia, també.

Sembla evident que per assolir aquests propòsits cal tenir en compte aquests coneixements en els currículums, però aquests no acostumen a figurar en els programes d'educació primària ni secundària de manera explícita. S'ha de fer una lectura oberta del currículum per poder-los considerar i tractar adequadament a les aules.

En els currículums de ciències socials, geografia i història, d'educació per al desenvolupament personal i la ciutadania de l'ESO i del batxillerat (Generalitat de Catalunya, 2007 i 2008), no hi ha referències explícites i directes al coneixement sobre l'estat de dret i l'Administració de justícia. S'aposta, sens dubte, per una educació democràtica de la ciutadania i s'obren portes per a la inclusió d'aquests continguts. En definitiva, queda en mans dels centres i del professorat la consideració de la conveniència o no de formar l'alumnat d'educació secundària obligatòria i de batxillerat en els coneixements derivats de la ciutadania democràtica i, en particular, de mostrar-los que viuen en un estat de dret amb una administració de justícia que ha d'estar a prop dels ciutadans i ciutadanes, els quals, a més, poden ser requerits a través dels jurats a haver de fer justícia.

2. Orientacions metodològiques

La nostra proposta considera que en l'ensenyament del dret i de la justícia s'han de tenir en compte estratègies vinculades a situacions, vivències i metodologies properes a l'alumnat:

a) *La importància de partir de les representacions dels alumnes*. Sens dubte, els nois i les noies tenen coneixements sobre molts dels aspectes vinculats al dret, a la llei i a la jus-

tícia (Oller i Pagès). Són representacions construïdes pel fet de viure en societat. Convé esbrinar-les i tenir-les en compte per aprofundir-hi en el cas que siguin exactes o per transformar-les en el cas que siguin falses o no siguin del tot exactes. En la nostra proposta dediquem a la indagació de les representacions part dels continguts del primer bloc, però es poden pensar activitats en els continguts de tots els blocs.

b) *Partir de situacions concretes*, vinculades amb la realitat i amb situacions viscudes. En finalitzar l'ESO —i, evidentment, el batxillerat—, els nois i les noies han d'haver construït coneixements i han de poder aplicar-los a situacions que depassin el marc escolar i que formin part de les preocupacions de sectors socials més amples. De fet, el món del dret i la necessitat de conèixer-lo estan vinculats pràcticament a totes i cadascuna de les decisions que es prenen en la vida, des de les més domèstiques i familiars fins a les laborals o socials. En la nostra proposta presentem situacions concretes en tots els blocs.

c) *La utilització dels mitjans de comunicació i d'Internet*. La informació sobre el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya i a Espanya es pot obtenir a través dels webs que ofereixen les diferents administracions. Hi és pràcticament tot i en un llenguatge accessible a la ciutadania i a l'alumnat de l'ESO i el batxillerat. En la nostra proposta suggerim alguns webs. També cal estar a l'aguait de les notícies que s'ofereixen en els mitjans de comunicació, tant els escrits como els audiovisuals. En aquest sentit, és convenient utilitzar els mitjans de comunicació per estudiar i fer el seguiment de situacions concretes i poder-hi intervenir, ni que sigui de manera simulada, en la recerca de solucions o respostes als problemes plantejats.

d) *L'apropament directe a la justícia i als seus problemes*. És evident que el coneixement es construeix d'una manera més significativa i profunda quan els nois i les noies s'apropen a la realitat de manera directa, sense intermediaris. Per això suggerim, en especial en el darrer bloc, assistir a judicis, parlar amb jutges, amb fiscals, amb advocats, etc., és a dir, amb protagonistes de l'Administració de justícia. I també simular judicis, aprendre a argumentar i a defensar raonadament les idees davant de situacions reals o hipotètiques vinculades a problemes socials o a conflictes que requereixen, en algun moment, la decisió de persones alienes per resoldre'ls o per fer justícia.

La nostra proposta es basa en els supòsits explicitats anteriorment i en aquestes orientacions més metodològiques. Pretén oferir als nois i a les noies de l'educació secundària i del batxillerat coneixements i habilitats per apropar-se al complex món de tot el

que està relacionat amb la justícia, però en particular amb l'Administració de justícia i l'estat de dret.

El primer bloc, “Conèixer la justícia”, està pensat per informar sobre el que és la justícia, la imatge que socialment se’n té i la funció i l’organització del poder judicial i de l’Administració de justícia a Catalunya i Espanya. El segon bloc, “Viure en la justícia”, pretén acostar els nois i les noies a un concepte de justícia més proper que el que prové del dret i de l’administració. Els vol acostar, doncs, a la justícia que emana de la relació personal com a membre d’un estat de dret o al que podem considerar la justícia social, que es manifesten en situacions properes que no impliquen necessàriament l’aparell de justícia. En canvi, el tercer bloc, “Demandar justícia”, presenta circumstàncies en les quals cal recórrer a l’Administració de justícia a partir de situacions ben conegudes: conflictes en la família, com la separació dels pares; conflictes amb l’empresa, com l’acomiadament de la mare, o vivències relacionades amb petits delictes, com el robatori de la moto. En el quart bloc, “Fer justícia”, plantegem situacions que requereixen conèixer el funcionament de la justícia, ja que la justícia democràtica necessita que els seus ciutadans i ciutadanes la sentin seva i estiguin preparats per poder-hi participar en qualsevol de les moltes situacions possibles.

En definitiva, amb la nostra proposta volem que l’ensenyament del dret i de la justícia tingui un espai en el currículum escolar i formi part d’aquells coneixements que ha de tenir la ciutadania per poder participar plenament en una societat democràtica.

I. Conèixer la justícia

De segur que per a tu la paraula “justícia” no és cap novetat. Probablement l’has utilitzat moltes vegades. De segur que has dit o has sentit a dir molts cops: “Això no és just!”, “quina injustícia més gran!” o “per fi s’ha fet justícia!” També és molt probable que hakis sentit a parlar de jutges i jutgesses o de judicis importants. Ben segur que podries identificar alguns jutges que surten, o han sortit, sovint a la televisió.

El concepte de justícia té diferents significats. En el nostre món, i en el nostre llenguatge, podem parlar de justícia quan ens referim a la bondat o maldat d’una situació, d’una persona, etc. La justícia és, en aquest cas, una virtut: ens diu què o qui considerem just i, en conseqüència, què o qui injust. I és, també, un sentiment arrelat a cada persona: ens podem haver sentit tractats injustament a molts llocs (a l’escola, a la família, al carrer, etc.). O, contràriament, algun cop tenim la sensació que s’ha fet justícia amb nosaltres. També parlem de justícia quan ens referim a la necessitat de resoldre problemes derivats d’un determinat repartiment de la riquesa o de béns, per exemple. En aquest cas, parlem de justícia social, és a dir, de la voluntat d’acabar amb situacions socials o econòmiques basades en desigualtats i desequilibris. La justícia social és una vella aspiració ideològica i política que busca un món més igualitari; més just, en definitiva. La justícia és, també, una funció, un poder i una administració. És un poder perquè és responsable de vetllar pel compliment de la llei i de les llibertats i els drets de les persones. És una funció perquè jutja els incompliments de la llei. I és una administració perquè per fer justícia s’ha de dotar d’una organització i d’unes persones que permetin complir la tasca que l’estat democràtic li ha assignat.

En aquest treball parlarem fonamentalment de la justícia entesa com un dels poders fonamentals de l’estat democràtic, la responsabilitat del qual consisteix a administrar justícia. Parlarem de la justícia com una institució clau, bàsica, del funcionament de la convivència democràtica.

1. Quina imatge tenim de la justícia?

Com hem dit, la paraula “justícia” té significats diferents. Però no només té significats diferents, sinó que, a més, podem tenir opinions diferents de la justícia i, en concret, de l'Administració de justícia i del poder judicial.

ACTIVITATS

1. Llegeix el text introductori i pensa el significat de les expressions següents:

Expressió	Significat
Això no és just!	
Quina injustícia més gran!	
Per fi s'ha fet justícia!	
No siguis jutge i part!	
La justícia és lenta	

Coneixes alguna altra expressió semblant? Quina? Comenta les respostes a classe i compara els significats que han donat els teus companys i companyes a aquestes frases amb els que els has donat tu.

2. T'has sentit mai víctima d'una injustícia? Descriu la teva experiència.

Com es va solucionar la injustícia de la qual t'has sentit víctima?

Qui va intervenir en la seva solució?

Compara la teva experiència amb la de la resta de companyes i companys. Feu conjuntament un llistat de les causes de les injustícies que heu sofert, de les seves solucions i de les persones que van intervenir en la seva solució. Què tenen en comú? Què tenen de diferent?

3. Llegeix el text següent:

— El que faltava! —va exclamar en Sever—. El món ple de terroristes i mafiosos de tota mena i tu em véns amb això. Així és com es posa els delinqüents al carrer.

— Ningú no posa els delinqüents al carrer, no diguis aberracions.

— Noia, el que jo et dic és que al cos de policia l'esvera que els delinqüents entrin per la porta de la Comissaria i surtin per la porta del Jutjat.

— La llei, Sever, especifica delictes i penes i només tracta d'establir una relació proporcional entre els uns i les altres. Així que les protestes als legisladors, oi que m'entens? Nosaltres apliquem la Llei i, com que hi ha algun marge entre l'esperit i la lletra, jo he deixat al carrer a més d'un delinqüent menor. El prefereixo al carrer que aprenent a l'escola de la presó perquè, quan comença, encara té possibilitats de refer-se, però d'unes estades cada cop més llargues a la presó en sortirà una fera disposada a matar si cal.

— Bajanades i contemplacions. El que passa és que falta caràcter, amiga meva. Caràcter per a afrontar les coses tal com són.

— Jo crec que per al que fa falta caràcter és per a no deixar-se endur pel desig de venjança.

— Però, de quina venjança parles? Estem parlant de justícia.

— Em sembla, oncle —va intervenir la Sonsoles—, que esteu parlant de dues coses diferents.

GUEL BENZU, J.M.
(2009). *La muerte viene de lejos*. Madrid: Santillana Ediciones. Punto de lectura, pàg. 181 a 183.

— T’ho sembla, oi? Doncs a mi em sembla que no. Jo crec que els jutges són tous i que se’ls ha perdut el respecte, i com que ells ja no es respecten, aconseguiran amb les seves decisions que tampoc no es respecti a la policia.

— Segons el meu parer, Sever, els jutges a Espanya són majoritàriament conservadors, que és el que a tu t’agrada.

— Bah! És la democràcia la que els fa tous, Marianna. Això no passava abans, i no és que jo sigui partidari de la dictadura, que tampoc no era la panacea, però sí que estic a favor de la raó, caram!

— El que no hi havia abans, i aquí no et tolero cap opinió contrària perquè la que en sap, d’aquest tema, sóc jo, és proporció entre els delictes i les penes, sinó pura arbitrarietat, sobretot per als delictes polítics, que ho eren quasi tots en un país polititzat per una sola opció.

Quin problema planteja aquest text? Quines opinions hi ha entorn del problema?

Quins arguments s'utilitzen en favor de cada opinió?

Amb quina de les dues opinions estàs més d'acord? Per què?

2. El poder judicial

Una de les principals característiques dels règims polítics democràtics és la separació de poders. Es tracta d’evitar, com passava abans de la Revolució Francesa, a finals del segle XVIII, que tot el poder estiguí en mans d’una mateixa persona o d’un mateix grup. Per evitar l’abús de poder, aquest es va dividir segons tres grans funcions:

- El poder legislatiu, responsable de fer les lleis. Recau en els representants del poble, que en el cas espanyol són els diputats i les diputades i els senadors i les senadores, i en el cas català, els parlamentaris i les parlamentàries.
- El poder executiu, que recau en el Govern de l’Estat, les comunitats autònomes i els ens locals i que és qui ha de vetllar per aplicar les lleis.
- El poder judicial, que recau en els jutges i les jutgesses, la missió dels quals és resoldre els conflictes entre ciutadans i ciutadanes i entre aquests i el poder executiu, i jutjar les infraccions a les normes i a les lleis.

La primera finalitat de la justícia en una democràcia és permetre que les persones convivin conjuntament de manera pacífica. És a dir, que renunciïn a l’aplicació de la força per solucionar les seves diferències i acceptin l’aplicació de la llei en la resolució dels conflictes. La justícia, a més de sancionar, protegeix i repara.

Perquè la justícia sigui “justa”, fan falta una sèrie de condicions, com ara:

- tothom ha de tenir accés als jutges i als tribunals
- la independència dels jutges o magistrats de la resta de poders de l’estat (el legislatiu i l’executiu)
- la igualtat de tothom
- la gratuïtat en els casos de falta de mitjans econòmics
- la presumpció d’innocència (tothom és considerat innocent fins que no es demostrï el contrari)
- la no retroactivitat de la llei més desfavorable (ningú no pot ser jutjat amb una llei posterior al delictes comès)
- la possibilitat d’apel·lació en el procés penal
- les decisions de la justícia han de ser respectades i executades per tothom
- la justícia ha de garantir els drets de les persones

Adaptació de:
AUDIGIER, F.;
LAGELÉE, G. (1989).
*Education civique et
initiation juridique
dans les collèges*.
Paris: INRP, p. 173.

En el quadre següent pots observar les principals característiques de la justícia:

La justícia és	El seu paper és	Els seus principis són	Però la justícia té límits
<ul style="list-style-type: none">• un poder, una autoritat de l'Estat que té els seus símbols;• una institució que s'integra en un espai jurídic europeu.	<ul style="list-style-type: none">• administrar, en nom del poble, “la justícia”, que és monopoli de l'Estat;• exercir la justícia en nom de l'interès general de la societat.	<ul style="list-style-type: none">• estar separada dels altres dos poders en un estat democràtic;• estar a l'abast de tothom;• ser igual per a tothom;• estar basada en la Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà (1789), en la Convenció Europea (1950) i en la Constitució espanyola (1978);• tenir dret a interposar recursos.	<ul style="list-style-type: none">• un llenguatge tècnic i alguna vegada hermètic.
<ul style="list-style-type: none">• una organització, és a dir, un conjunt de jutges i tribunals integrats en ordres jurisdiccionals especialitzats.	<ul style="list-style-type: none">• ser un servei públic que pretén reparar el mal, sancionar el culpable, protegir la societat i les víctimes;• solucionar pacíficament els litigis, els conflictes en els tribunals, organitzats segons la naturalesa del conflicte i la gravetat del delictes.	<ul style="list-style-type: none">• el seu funcionament està assegurat pel Pressupost de l'Estat i de les comunitats autònomes i per les aportacions dels ciutadans.	<ul style="list-style-type: none">• una administració complexa• una organització deficient.
<ul style="list-style-type: none">• un personal amb estatus diferents.	<ul style="list-style-type: none">• fer aplicar pels magistrats les lleis en vigor, valorar els elements de la prova i buscar-los en el procés penal;• assegurar la defensa de les dues parts pels advocats.	<ul style="list-style-type: none">• tenir funcionaris imparcials i independents sotmesos al deure de la reserva;• permetre l'ajuda judicial.	<ul style="list-style-type: none">• una independència relativa.

La justícia és	El seu paper es	Els seus principis són	Però la justícia té límits
<ul style="list-style-type: none">• un funcionament que ha de respectar les regles en un Estat de dret.	<ul style="list-style-type: none">• assegurar un procés just i equitatiu;• respectar el procediment.	<ul style="list-style-type: none">• garantir els drets de la persona: presumpció d'innocència, no retroactivitat de les lleis penals i sancionadores, principi de legalitat, principi de proporcionalitat.	<ul style="list-style-type: none">• un funcionament diari difícil<ul style="list-style-type: none">– congestió;– lentitud;– problema de la detenció preventiva;– risc d'error judicial.

ACTIVITATS

1. En les dictadures, el poder judicial funciona igual que en les democràcies? Per què?

2. Busca informació sobre el funcionament de la justícia a Catalunya i Espanya durant la dictadura del general Franco. Pots preguntar als teus avis o consultar a Internet.

3. Llegeix el text següent:

I encara, quan setanta anys després, un jutge decideix obrir un procés per liquidar aquell període d'ignomínia, molts tertulians, molts comentaristes polítics, molts juristes es dediquen a parlar del sexe dels àngels, que si és jurídic, que si no té bases legals, que si també els republicans van cometre gravíssims delictes, i moltes altres coses d'ignorants complaents que en la seva maledicència comparen els qui van defensar la democràcia amb els qui van provocar totes les carnisseries.

ACICASTELLO.
Publicació cívica de participació.
<http://www.acicastello.org/mostrar.php?id=2697>

I jo em pregunto, al marge de la decisió de Garzón, que pot costar-li, davant del nostre estupor, l'expulsió de la carrera judicial, pot viure un país en pau sobre la sang de milers de desapareguts? Una democràcia pot anomenar-se així quan tergiversa, tapa, oculta i fa escarni de la seva pròpia història? No ha arribat el moment que sapiguem tota la veritat de la repressió feixista, que tot el món quedi assabentat que el règim franquista va néixer de la traïció i el crim organitzat, que el feixisme espanyol ha estat un dels règims més criminals de la història d'Europa, que per culpa seva visquérem quaranta anys d'ignomínia que la democràcia encara no ha saldat? Crec que sí, és de justícia i la justícia no té res a veure amb la revenja, sinó amb la veritat. No es pot viure amb l'armari ple de cadàvers, sense restituir-los el seu honor, sense dir-ho de viva veu i condemnar els seus botxins. Aquesta és la missió de la Història, aquesta és l'obligació de la ciutadania.

a) A què es refereix aquest text? Quina situació denuncia el seu autor?

b) Què vol dir l'expressió: "És de justícia i la justícia no té res a veure amb la revenja"?

4. Sovint a la premsa apareixen notícies sobre l'aplicació de la justícia en països no democràtics. Busca'n alguna i analitza-la des de la perspectiva de les condicions per fer justícia en una democràcia. Amnistia Internacional és una organització no governamental que sovint denuncia situacions en les quals no es compleixen els requisits mínims requerits per la justícia democràtica:

Noticias, Irán (9-06-10)

UN AÑO DESPUÉS, LA REPRESIÓN CONTRA LOS DISIDENTES AUMENTA; CENTENARES ENCARCELADOS INJUSTAMENTE

"Es esencial que nos alcemos por quienes están encarcelados injustamente y seamos su voz. La peor pesadilla de un preso es la idea de ser olvidado. Pero saber que tu situación está en el corazón y en la mente de personas de todo el mundo te da una gran sensación de esperanza." Maziar Bahari, periodista canadiense-iraní de *Newsweek*, excarcelado después de cuatro meses de detención en Irán después de las elecciones.

Londres.- Un año después de las polémicas elecciones presidenciales de Irán de junio de 2009, Amnistía Internacional ha documentado un aumento de las medidas represivas contra la disidencia que mantienen en prisión a periodistas, estudiantes, activistas políticos y de derechos humanos, así como líderes religiosos.

Abogados, académicos, ex presos políticos y miembros de las minorías étnicas y religiosas iraníes se han visto asimismo afectados por la expansión de la oleada represiva que ha desembocado en casos generalizados de tortura y otros malos tratos, junto con ejecuciones por motivación política.

5. Busca informació sobre les característiques del funcionament de la justícia i en petit grup feu un mural amb exemples concrets del quadre anterior.

<http://www.es.amnesty.org/noticias/noticias/articulo/un-ano-despues-la-represion-contralos-disidentes-aumenta-centenares-encarcelados-injustamente>

3. Com funciona la justícia a Catalunya i Espanya

El funcionament de la Justícia a Catalunya i a Espanya està definit en la Constitució de 1978 i reglamentat en les lleis aprovades per les Corts. El títol VI de la Constitució està dedicat al Poder Judicial. L'article 117 diu: “La justícia emana del poble i és administrada en nom del Rei pels Jutges i pels Magistrats que integren el Poder Judicial, independents, inamovibles, responsables i sotmesos únicament a l'imperi de la llei”. La Constitució també diu que “la justícia serà gratuïta quan la llei ho disposi i, en qualsevol cas, per a aquells que acreditin insuficiència de recursos per a litigar”. Les actuacions judicials seran públiques, amb excepcions, el procediment serà oral i les sentències “seran motivades i pronunciades en audiència pública”.

El Poder Judicial està regit pel Consell General. El seu funcionament depèn d'unes lleis orgàniques que determinen la Constitució, el funcionament i el govern dels Jutjats i dels Tribunals i del mateix Consell General del Poder Judicial.

El màxim òrgan de la Justícia per a tot Espanya és el Tribunal Suprem, amb seu a Madrid. Al capdavant d'aquest tribunal hi ha un president, que és nomenat pel Rei a proposta del Consell General del Poder Judicial.

Una altra institució molt important és el Ministeri Fiscal, la funció del qual és, segons l'article 124.1 de la Constitució, “promoure l'acció de la justícia en defensa de la legalitat, dels drets dels ciutadans i de l'interès públic tutelat per la llei, d'ofici o bé a petició dels interessats, vetllar per la independència dels Tribunals i procurar davant d'aquests la satisfacció de l'interès social”.

La Constitució també estableix les maneres que la ciutadania té de participar en la justícia: a través de l'acció popular, així com participant directament en l'Administració de justícia mitjançant el jurat popular i, també, amb l'obligació de denunciar i de declarar com a testimonis.

Vegeu la Constitució Espanyola a:

<http://www.boe.es/aeboe/consultas/enlaces/documentos/ConstituciónCATALAN.pdf>

Per al Sr. Francisco José Hernando Santiago, president del Consell General del Poder Judicial des de l'any 2001:

“(…) a la justícia li correspon aplicar i fer complir les lleis que ha aprovat el nostre Parlament en nom de tots. Els jutges casem, separem, divorciem, inscrivim els nous espanyols; solucionem els problemes que uns ciutadans puguin tenir amb uns altres o amb empreses per deutes, propietats, herència o desnonaments; solucionem els problemes de les empreses entre elles o de les persones o les empreses amb l'Estat; decidim quan s'ha d'incapacitar algú perquè no sigui un perill per a ell mateix; investiguem els delictes, els jutgem; apliquem les mesures per reeducar els menors amb problemes; tenim cura que els presos siguin tractats amb tota la dignitat del món, i vigilem, a través de les Junes Electorals, que les eleccions que es celebren —ja siguin generals, autonòmiques o locals— siguin transparents i netes”.

HERNANDO SANTIAGO, F.J. (sd). “La justicia al servicio de la ciudadanía”. *Conoce la justicia. Al servicio de la ciudadanía*. Madrid: Consejo General del Poder Judicial.

Sobre el CGPJ es pot consultar <http://www.poderjudicial.es>

4. Com funciona la justícia a Catalunya

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya de l'any 2006 dedica el títol III al poder judicial a Catalunya. Aquest títol està format per tres capítols. El primer es dedica al Tribunal Superior de Justícia i el Fiscal o la Fiscal Superior de Catalunya, el segon al Consell de Justícia de Catalunya i el tercer a les competències de la Generalitat sobre l'Administració de justícia. Algunes d'aquestes previsions han estat anul·lades pel Tribunal Constitucional, per raons formals, i sembla que s'intentaran recuperar mitjançant la reforma de la Llei orgànica del poder judicial.

<http://www.gencat.cat/generalitat/cat/estatut>

L'organització judicial de Catalunya està presidida pel Tribunal Superior de Justícia, un organisme col·legiat, que és la màxima autoritat en dret autonòmic, la seu del qual es troba a Barcelona. Està format per la Sala Civil i Penal, la Sala Contenciosa Administrativa i la Sala Social.

L'organització i les funcions de l'Administració de justícia a Catalunya es detallen en el web del Departament de Justícia:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Justicia>

ACTIVITATS

1. En l'arxiu del Consell General del Poder Judicial dedicat a l'organització judicial hi ha un apartat dedicat a "Educant en Justícia", on hi ha informació sobre el funcionament de la justícia. Consulta el web del Consell (<http://www.poderjudicial.es>) i en petit grup feu un organigrama de l'organització de l'administració de la justícia i de les seves funcions. Feu el mateix amb l'organització de l'Administració de justícia a Catalunya consultant l'Estatut i el web del Departament de Justícia.

2. Després de consultar els webs anteriors, creus que es pot afirmar, com s'assenyala en el quadre anterior, que l'administració de la justícia a Catalunya i Espanya és "complexa"? Per què?

3. La justícia utilitza un llenguatge tècnic propi, que a vegades és qualificat d'hermètic. A continuació, trobaràs un llistat de paraules i les seves possibles definicions. Relaciona cada paraula amb una definició i descriu les raons per les quals has establert cada relació.

Paraules: llei, delictes, infracció, dret, acusat, codi, procediment, sentència, responsabilitat, veredicte, pena, culpabilitat.

Definició

Paraula

Per què?

Infracció greu de la llei penal		
Conjunt de lleis que reglamenten les relacions a l'interior d'una societat		
La sanció o càstig imposat per la llei penal		
Actitud consistent a assumir les conseqüències dels seus actes		
Regla, o conjunt de regles, que regulen la convivència		
No respecte o incompliment d'una llei o d'una regla		
Situació d'una persona jutjada responsable d'una infracció		
Recull de totes les lleis		
La decisió final del jurat		
Persona que suposadament ha comès una infracció		
Regles sobre la manera com es desenvolupa l'acció de la justícia		
Decisió dels jutges i tribunals		

4. Com has pogut comprovar, l'administració de la justícia es força complexa. Respon a diversos àmbits temàtics o tipus de dret. Aquestes són algunes de les seves jurisdiccions:

Dret/jurisdicció

Civil (jutjats de família)	Regula les relacions que tenen els particulars entre ells i amb les coses (dret de la persona, dret de la propietat, al naixement, al compliment i a l'extinció de contractes, al dret de família i a les successions).
Penal (i jutjats de menors)	Conté les normes jurídiques que descriuen comportaments que es consideren intolerables per a la societat i que són castigats amb penes diverses.
Laboral	Regula les relacions entre empresaris i treballadors (contractes de treball, drets i deures dels treballadors, salaris, convenis col·lectius, acomiadaments, condicions de treball...).
Administratiu	Conté les normes que regulen les activitats de les administracions públiques (ajuntaments, Generalitat, Administració central), el funcionament dels seus òrgans i la relació que tenen entre les administracions i amb els particulars.

Quina jurisdicció se n'ocupa? Per què? Els mitjans de comunicació es fan ressò de les diferents situacions que afecten la justícia. Les notícies següents es refereixen a judicis o a situacions que afecten les jurisdiccions esmentades. Relaciona cada notícia amb una d'aquestes jurisdiccions i descriu les raons de la relació que has fet. Hi ha una jurisdicció que no està representada en les notícies. Quina i per què ho creus?

ELS ETARRES QUE VAN ORGANITZAR L'ATEMPTAT A LA T4 DE BARAJAS VAN FER DOS ASSAJOS

[...] Continua el judici a l'Audiència Nacional contra els etarres Martin Sarasola, Igor Portu i Mikel San Sebastián, com a presumptes responsables de l'atemptat que va tenir lloc a la T-4 de l'aeroport de [...]

El Periódico de Catalunya, 4 de maig de 2010.

DECLAREN TRES NOUS TESTIMONIS DEL CONSORCI I DE L'ORFEÓ CATALÀ

[...] tots dos comptables al Consorci del Palau. Tots tres ja van declarar com a testimonis en el judici de Gemma Montull contra la institució pel seu acomiadament, que finalment va ser ratificat per la titular [...]

El Periódico de Catalunya, 9 d'abril de 2010.

CONDEMNEU L'ÚNIC DETINGUT PEL ROBATORI DE PECES D'ART RECUPERADES A BESALÚ EL 2005

[...] valor sentimental. Les peces sotretes a la seva família estan valorades en uns 24.000 euros. El judici es va fer ahir i va ser conformat en la pena. El fiscal demanava inicialment una pena de 22 mesos [...]

El Punt - Besalú, 4 de maig de 2010.

Des de la CGT hem afrontat els problemes laborals que se'ns han anat plantejant, com correspon a la nostra responsabilitat. La resposta de l'empresa ha estat intentar aïllar els nostres companys canviant-los el lloc de treball sense avís previ, sense que els afectats ho haguessin sol·licitat i sense tenir en compte la formació, l'experiència, l'antiguitat o els anys en serveis nocturns.

Des del comitè d'empresa s'ha interposat una demanda judicial per la imposició dels nous horaris, de la qual estem esperant la resolució. També s'ha interposat una demanda per incompliment de conveni.

Hi ha hagut també represàlies a companys d'altres sindicats que els han portat a presentar, també, les seves respectives demandes, encara sense data de judici.

<http://www.kaosenlared.net/noticia/persecucio-sindical-mutua-terrassa>, 9 de febrer de 2010.

<http://www.3cat24.cat/noticia/405440/societat/Els-fiscals-alerten-de-laugment-preocupant-dadolescents-que-agredeixen-els-pares>
23 de setembre de 2009.

ELS FISCALS ALERTEN DE L'AUGMENT "PREOCUPANT" D'ADOLESCENTS QUE AGREDEIXEN ELS PARES

La Fiscalia General de l'Estat alerta de l'augment d'adolescents que agredeixen els pares. Es tracta d'un increment de casos de violència domèstica exercida pels fills que no entén de classes socials i que la fiscalia considera "preocupant". Així es desprèn de l'Informe Anual del 2008, que ha presentat coincidint amb l'obertura de l'any judicial.

<http://www.directe.cat/noticia/2099/sigen-usoc-guanya-el-primer-judici-per-acomiadament-a-una-embarassada-a-nissan-2099>
21 de juliol de 2007.

SIGEN-USOC GUANYA EL PRIMER JUDICI PER ACOMIADAMENT A UNA EMBARASSADA A NISSAN

La resolució judicial, amb data 22 de juny, detalla la discriminació per embaràs i considera motiu provat i constitutiu d'acomiadament nul

La decisió judicial estima la demanda presentada per l'afectada amb el suport jurídic i sindical del Sigen-USOC al considerar la decisió de la direcció de Nissan de discriminatòria a l'acomiadar la treballadora "en el moment que aquesta es trobava embarassada, tenint ple coneixement d'aquesta situació i sense que existís cap altra raó que justificari la mesura", detalla la sentència.

El País, 2 de novembre de 2009.

La Fiscalía de Cataluña ha enviado a la Fiscalía Anticorrupción otros tres informes sobre supuestos *pelotazos* en Sant Andreu de Llavaneres (Barcelona), dos de ellos vinculados a empresas de los detenidos en la operación Pretoria, para que investigue su relación con la trama de la corrupción. Según han informado a Efe fuentes judiciales, esa nueva documentación se añade a la que el juez de la Audiencia Nacional Baltasar Garzón requirió la semana pasada al Ayuntamiento de Sant Andreu de Llavaneres sobre un convenio urbanístico firmado en el año 2005 con la empresa Niesma, que preside el presunto cerebro de la trama de corrupción, Luis García.

5. En petit grup, busqueu en la premsa escrita durant una setmana notícies que es refereixin a l'Administració de justícia i classifiqueu-les segons la seva jurisdicció. Feu un breu informe sobre els principals problemes i conflictes apareguts durant la setmana. Presenteu l'informe a la resta de la classe i compareu els resultats de tots els informes presentats. Resumiu en una frase el que ha succeït en una setmana en el món de la justícia.

II. Viure en la justícia

Les societats democràtiques actuals són molt complexes. La seva organització, a diferència del que passava en altres etapes històriques, s'ha anat construint per anivellar els desequilibris de tota mena entre les persones, per buscar la seva igualtat i el seu accés a unes condicions de vida tan semblants com sigui possible, en especial per poder cobrir les necessitats més bàsiques (salut, educació, habitatge, treball, per exemple). Malgrat tot, encara existeixen desequilibris, situacions que podem qualificar d'injustes. L'estat democràtic vetlla per evitar-les, però no sempre ho pot aconseguir. Per això, les democràcies demanen a la ciutadania que es comprometi en el seu funcionament i que participi en la resolució d'aquelles situacions més properes que no requereixin haver de recórrer a les institucions.

L'Estat democràtic, per poder solucionar les injustícies, ha de saber quants som i qui som. Per això ha creat un registre civil de ciutadans i ciutadanes. Ha de pensar molt bé com distribueix els diners de què disposa per aconseguir una justícia redistributiva que anivelli, tant com sigui possible, els desequilibris socials i econòmics o aquelles situacions que puguin provocar-los, i ha de vetllar per educar-nos en el conflicte amb el benentès que el conflicte és el motor de les societats i no s'ha de confondre mai amb la manera en què es resol.

1. Necessito una partida de naixement: el Registre Civil

La Laia ha enviat aquest correu electrònic als seus amics de la classe:

Hola a tots!

Tinc una bona notícia, els pares m'han dit que sí!!! Puc venir al viatge a Suïssa. Estic molt contenta. Al principi els pares arrufaven el nas perquè deien que ja aniria a un viatge amb l'institut quan fes 4t d'ESO. Ahir els ho vaig tornar a dema-

nar, els vaig dir que hi anàveu tot el grup d'amics i que ja ens havíem intercanviat treballs amb els nois i noies de l'institut de Lausana que ens acolliran... i al final els vaig convèncer!

Ara hauré d'anar a buscar passaport perquè no en tinc. He buscat per Internet i a la llista del que s'ha de portar hi ha un certificat literal de naixement. Algú sap què és i on haig d'anar a buscar-lo? Ajudeu-me, que queden pocs dies...

LAIA

En Joan i la Núria van respondre:

Hola Laia, que bé que puguis venir! Ens ho passarem molt bé.
Has d'anar al Registre Civil per demanar el certificat de naixement. Jo hi vaig anar amb el pare un dimecres a la tarda. Feia pocs dies que hi havia estat per inscriure la meva germana Maria.

JOAN

Laia,
Has d'anar al Registre Civil. Allà anoten els naixements, els casaments i les defuncions.
NÚRIA

Què és el certificat de naixement?

Quan neix un nadó, la família té l'obligació d'informar d'aquest esdeveniment i inscriure'l al Registre Civil. S'ha d'indicar el seu nom i cognoms i el nom dels seus pares. A més, cal anotar la data, l'hora i el lloc on va néixer i el sexe del nadó. Totes aquestes dades s'escriuen en un llibre i un representant del Registre dona fe d'aquest naixement amb la seva signatura.

En alguns moments al llarg de la vida com, per exemple, quan necessitem el carnet d'identitat o el passaport, ens demanen un certificat de naixement. Això vol dir una còpia de la pàgina on els pares ens van inscriure en naixer. Aquest document garanteix que aquella persona existeix i l'expedeix una persona autoritzada pel Registre Civil en forma de certificat. És un document fefaent que vol dir que una persona, en aquest cas el jutge, n'ha donat fe.

Quines dades recull el Registre Civil?

Totes les persones des del nostre naixement estem inscrites al Registre Civil. Aquest organisme va ser creat fa més de cent anys i és on hi ha totes les persones que han nascut en el territori. Un jutge autentifica l'existència, presència, subsistència i estat civil de les persones inscrites. És a dir, en el Registre Civil, a més del naixement, s'hi inscriuen altres fets importants de la vida de les persones com el casament i la seva mort.

En la Llei de registres civils s'indica que les atribucions que tenen són:

Article 1

Al Registre Civil s'hi inscriuen els fets concernents a l'estat civil de les persones i aquells altres que determina la Llei. Constitueixen, per tant, el seu objecte:

- 1r El naixement.
- 2n La filiació.
- 3r El nom i cognoms.
- 4t L'emancipació i habilitació d'edat.
- 5è Les modificacions judicials de la capacitat de les persones o que aquestes han estat declarades en concurs, fallida o suspensió de pagaments.
- 6è Les declaracions d'absència o mort.
- 7è La nacionalitat i veïnat.
- 8è La pàtria potestat, tutela i altres representacions que assenyala la Llei.
- 9è El matrimoni.
- 10è La defunció.

Quan es crea el Registre Civil?

Des de l'1 de gener de 1871 hi ha una llei que garanteix els registres civils. Anteriorment era l'Església catòlica la que anotava tres fets importants de la vida de les persones: el naixement, el casament i la mort. En tots tres hi havia la intervenció de l'Església i era obligació de les persones recórrer-hi per fer una cerimònia religiosa (el bateig, el casament i l'enterrament) i, per tant, s'inscrivien aquests esdeveniments en el registre parroquial. Els llibres amb les dades eren molt ben guardats a les esglésies, que en garantien la seguretat.

En el segle XIX, després d'algunes revoltes populars com la de 1868, es va redactar una nova Constitució que indicava la llibertat de culte. En aquell moment es va veure la necessitat de crear un registre de persones separat dels registres parroquials i tenir així les seves dades fos quina fos la seva religió. Aquest registre va ser provisional fins al 1957, quan es va establir formalment aquest organisme.

Des d'aquella data, les dades recollides en el Registre Civil també s'inscrivien en el llibre de família, el qual es lliurava a les persones que es casaven. També s'hi inscrivia el naixement dels fills i la mort de les persones que formaven la família.

Com s'organitzarà el Registre Civil en el futur

EL LLIBRE DE FAMÍLIA MORIRÀ AMB LA DIGITALITZACIÓ DEL REGISTRE CIVIL

La nova base registral serà electrònica i única per a tot Espanya
La Generalitat crea un portal d'Internet per fer més de mil tràmits burocràtics

El llibre de família passarà a la història i serà substituït per certificacions del registre que es podran sol·licitar de forma personal o a través d'Internet. El Consell de Ministres va aprovar ahir l'avantprojecte de reforma de la llei del Registre Civil, que "canviarà de dalt a baix" l'actual model, vigent des de l'any 1957, i crearà un nou registre unificat per a tot Espanya i electrònic amb què se simplificaran tràmits i s'agilitzaran processos.

Així ho va dir ahir el ministre de Justícia, Francisco Caamaño, en la roda de premsa posterior al primer Consell de Ministres de l'any, en què va anunciar que a mitjans d'aquest any estarà digitalitzada tota la informació del Registre Civil des de l'any 1950 fins avui.

El nou registre es convertirà en una base de dades electrònica comuna en què cada ciutadà tindrà una fitxa personal única, on constarà tot el seu historial civil. La fitxa personal podrà ser consultada telemàticament i també serà accessible per a les administracions que ho necessitin per fer gestions. En néixer és quan s'assignarà un Codi Personal de Ciutadania (CPC), que servirà per a tots els tràmits que l'usuari necessiti fer amb el Registre Civil.

Els registres també deixaran d'ocupar-se de la tramitació dels expedients matrimoniais i seran els municipis els que se n'encarregaran i, una vegada celebrat el matrimoni, ho posaran en coneixement del registre. La digitalització també comportarà una concentració d'oficines: els 8.000 punts que hi ha ara es veuran reduïts a 108.

A més, el registre passarà a ser un òrgan dependent del Ministeri de Justícia, de manera que, encara que els jutges seguiran controlant els seus actes, seran "funcionaris públics qualificats" els que s'encarregaran dels nous registres.

ACTIVITATS

1. Per què creus que el Registre Civil ha de dependre de justícia? Quina relació existeix entre les seves atribucions i això que anomenem Justícia? Debat aquesta relació amb els teus companys i companyes.

2. El Registre Civil està en procés de canvi. El més important és que en el futur hi haurà un "registre de persones i no de fets".

Quins fets s'inscrivien fins ara al Registre Civil?

Què significa que en el futur hi haurà un registre de persones?

3. Llegeix la notícia del diari i comenta amb els companys els aspectes següents:

Per què creus important que el Registre Civil s'adapti a les noves tecnologies? De quina manera ens facilitarà les gestions aquest canvi?

La certificació de naixement que es necessitava per obtenir el passaport haurà de demanar-se en el futur? Quin avantatge i inconvenients creus que pot tenir aquesta nova organització? Per què?

Quina valoració fas de la nova proposta de llei sobre els registres civils? Argumenta les idees que exposis.

4. D'aquí a uns mesos (setembre de 2012) hi ha previst aprovar la Llei que regula els nous registres civils. Fes un seguiment a partir de la premsa i esbrina de quina manera es discuteix i s'aprova aquesta nova legislació al Congrés de Diputats.

Pots consultar la informació a través de la xarxa, cercant l'hemeroteca dels diaris per veure quin debat s'ha generat al Congrés de Diputats i quins arguments han aportat els portaveus dels diferents partits polítics a aquesta nova llei.

Aquestes són les adreces web d'alguns diaris:

<http://www.lavanguardia.es>

<http://www.elperiodico.cat>

<http://www.avui.cat>

<http://www.elpunt.cat>

2. La justícia social: ajudar a qui més ho necessita

Alguns companys de la teva classe segurament tenen una beca de menjador i d'altres no. Deu haver sentit a dir que hi ha famílies que reben ajuts per superar algun tràmol o que s'acullen als serveis socials per poder subsistir. Això de vegades provoca el rebuig d'algunes persones a causa d'enveges, ressentiments, poca solidaritat...

Has de saber que els diners dels impostos serveixen per fer tot allò que és d'interès públic i per ajudar les persones que més ho necessiten. És de justícia que, si es pot, tothom tingui el mínim per no ser un exclòs social. Però no hi ha diners per a tot i per a tothom; per això s'han d'establir prioritats. L'Estat, en nom de tothom i seguint procediments democràtics, defineix els criteris perquè tots tinguem les mateixes oportunitats mínimes i organitza com es distribueixen les ajudes.

Una part de l'alumnat té el menjador gratuït o rep un ajut

Per tal d'assegurar l'educació obligatòria, l'alumnat que s'ha de desplaçar fora del seu propi municipi, el que està escolaritzat en centres d'educació especial, on el menjador compleix una funció educativa, i el que té una situació socioeconòmica desfavorable tenen el menjador gratuït. El Consell Escolar del centre és qui ho organitza i gestiona; així, la comunitat educativa n'és partícip. Ho pots veure amb més detall si consultes el Decret 160/1996, de 14 de maig.

Les administracions públiques, a més, poden establir ajuts de menjador per a l'alumnat que no té el menjador gratuït, per cobrir totalment o parcialment el cost del servei. Estan pensats per a l'alumnat dels centres públics, però també s'hi poden acollir alumnes de centres educatius privats concertats, segons preveu l'article 17 del Decret 75/2007, de 27 de març. La quantitat màxima de l'ajut la fixa, per a cada curs, el Departament d'Educació

i comprèn l'àpat i l'atenció directa a l'alumnat durant el temps de la prestació del servei de menjador i durant els períodes anterior i posterior, des que acaben les classes del matí fins que comencen les de la tarda.

Els ajuts s'atorguen segons els barems establerts pels ajuntaments de cada municipi. Per exemple, l'Ajuntament de Barcelona té en compte els ingressos de la unitat familiar, que donen dret a una puntuació general, i uns criteris complementaris com el nombre de fills, si a la família hi ha persones discapacitades o infants en acolliment o si és una família monoparental.

Pots trobar més informació al web següent:

http://www.edubcn.cat/ca/alumnat_i_familia/ajuts_beques_i_subvencions/convocatories_ceb/ajuts_de_menjador

Més ajudes per a altres necessitats

Hi ha ajudes per a les famílies, per als joves, per a les persones grans, per als discapacitats, per tenir una malaltia mental o una addicció, per estar malalt, per ser dependent, per rehabilitar l'habitatge, per exercir determinades professions, per realitzar determinades activitats... i per moltes altres raons.

Als Serveis Socials del teu ajuntament o a les oficines del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya del teu municipi pots trobar informació, així com en aquest web <http://www20.gencat.cat/portal/site/dasc/>.

A més, s'ofereixen un conjunt de serveis adreçats a persones, famílies i grups per ajudar-los a trobar solucions a les dificultats socials que poden tenir de manera temporal o permanent i per prevenir situacions de risc.

També hi ha moltes ONG, fundacions, entitats caritatives, etc., que tenen recursos per a les persones necessitades provinents, en part, de donacions privades.

No hi ha prou diners per garantir la igualtat d'oportunitats

No tenim, però, diners per ajudar tothom que ho necessita i en èpoques de crisi econòmica no s'arriba a atendre ni les necessitats més urgents. Compara aquestes dues notícies:

L'AJUNTAMENT DE BARCELONA ASSEGURA QUE ATÉN DOS DE CADA TRES BARCELONINS EN RISC SOCIAL

El tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, Ricard Gomà, ha informat en una roda de premsa que dues de cada tres persones en risc social a la ciutat estan vinculades a serveis i itineraris d'inclusió.

El segon balanç del Pla Municipal per a la Inclusió Social 2005-2011, que serà presentat formalment el dia 27 de març en el ple, recull l'estat del desplegament i els resultats dels programes d'atenció als diversos col·lectius en risc d'exclusió.

L'informe exposa que 148.000 persones que estan en risc d'exclusió social, "40.000 més que el 2005", reben atenció municipal, ha assegurat Gomà.

Més serveis municipals per la crisi

El tinent d'alcalde ha manifestat que la crisi està comportant "més pressió assistencial en els serveis" socials municipals i que per combatre-la és necessària "més inclusió".

Com a exemple dels efectes de la crisi en el col·lectiu social més vulnerable, ha destacat l'increment en un 33% dels menús en menjadors socials registrat al febrer en relació amb el mes de desembre del 2008 —2.733 enfront de 2.052.

Gomà també ha destacat l'increment de les beques de menjador concedides aquest curs, que actualment s'atorguen al 84% dels alumnes que hi tenen dret.

Més despesa social

El tinent d'alcalde ha recordat que la cohesió social és una de les prioritats estratègiques de l'acció de l'actual Govern municipal, i ha afegit que la despesa social per càpita a Barcelona ha passat de 232 euros el 2005 a 336 el 2008.

A més, Gomà ha informat sobre l'increment del 73% en el pressupost municipal en inclusió social, que ha passat de 69 milions d'euros el 2005 a 120 milions el 2008.

En la roda de premsa, Gomà ha expressat la seva confiança que el Pla d'Acció contra la Pobresa, que completa el Pla d'Inclusió Social i que s'està acabant de redactar, "tingui el màxim d'acord polític".

EL SÍNDIC DE GREUGES DENUNCIA LES REDUCCIONS PRESSUPOSTÀRIES EN SERVEIS SOCIALS BÀSICS

El Síndic de Greuges, Rafael Ribó, ha constatat un increment de les queixes relacionades amb les ajudes socials bàsiques i ha denunciat la retallada pressupostària que han imposat les administracions en aquest tema des de l'inici de la crisi.

En la presentació de l'informe de les actuacions del Síndic durant el 2009, Ribó ha destacat que, "per primera vegada", les queixes sobre habitatge i serveis socials han superat les relacionades amb els procediments de l'Administració pública. Segons la seva opinió, aquest increment respon a "les restriccions pressupostàries" de les administracions, que "estan afectant serveis i prestacions en àmbits especialment sensibles".

"L'impacte de la crisi ha obligat a tancar l'aixeta del diner públic, però això no ha d'afectar el nucli dur de les mesures contra l'exclusió social i a favor de la igualtat d'oportunitats", ha afegit.

Queixes sobre educació i pagament del lloguer

Bona part de les queixes que ha rebut el Síndic estan relacionades amb el sistema educatiu, ja que "el dèficit de finançament ha provocat una reducció de personal docent que s'ha traduït en una pitjor qualitat de l'educació", segons Ribó.

En aquest sentit, el Síndic també ha rebut queixes sobre el retard en la construcció o l'adequació dels centres, les restriccions de les beques de menjador i l'augment del cost econòmic de l'accés al transport escolar no obligatori.

Un altre tema "sensible" que s'ha vist afectat per les reduccions pressupostàries han estat les sol·licituds d'ajudes al pagament del lloguer. Durant el 2009, el Síndic

ha rebut "un nombre considerable de queixes" de persones que han acreditat el compliment de tots els requisits establerts per accedir a aquestes ajudes, però que se n'han vist privades perquè s'havia esgotat la partida pressupostària.

El Síndic ha aclarit que es tracta de persones que tenen verdaderes dificultats per assumir el pagament del lloguer de l'habitatge, motiu pel qual ha demanat al Departament de Medi Ambient i Habitatge que incrementi la dotació pressupostària.

ACTIVITATS

1. Tria. Què et sembla prioritari?

Estaria molt bé que ningú no hagués de pagar el menjador, però els diners públics són limitats i hi ha moltes altres coses a l'escola que fan que, de fet, no sigui gratuïta. Què et sembla que és més important que sigui gratuït:

- El menjador
- El material escolar: llibres, ordinadors, material fungible...
- Les sortides de treball o de convivència, viatges d'intercanvi, colònies...
- Les activitats complementàries

Argumenta-ho. Contrasta amb els companys i les companyes la teva tria. Podeu arribar a un acord tota la classe?

El Periódico de Catalunya, 7 de desembre de 2009.

2. Ajudes: amb diners públics o amb diners privats?

Llegeix aquesta notícia i pensa si és just que les persones que estan al llindar de la subsistència depenguin de la voluntarietat de les donacions privades. Argumenta les opinions favorables a l'estat actual, on una part de l'ajut es fa gràcies a donacions voluntàries de persones, empreses, entitats, caixes... o a l'opció de donar el 0,7 de la Declaració de la Renda a les ONG en comptes de donar-lo a l'Església catòlica.

Com creus que caldria assegurar la igualtat d'oportunitats? Pensa una proposta, escriu-la, argumenta-la i defensa-la davant la classe.

LA CRISI REDUEIX UN 20% LES DONACIONS A LES ONG

Les donacions d'empreses privades a les ONG han disminuït un 20% en l'últim any a Espanya, mentre que les de particulars han caigut un 10%, com a conseqüència de la crisi. La majoria de les caixes d'estalvis també han escurçat les seves inversions en obra social, especialment les entitats de menor dimensió i aquelles més afectades per la crisi, el pressupost social de les quals s'ha reduït entre un 30% i un 50% amb relació al 2008, segons apunta Carreras, que va ser director general d'Intermón Oxfam durant disset anys.

Menys ingressos per IRPF

El 2010, i sobretot el 2011, les organitzacions no governamentals disposaran de menys diners, ja que és segura la disminució de la recaptació de les declaracions de la renda a conseqüència de la crisi. Actualment, el contribuent destina un 0,7% del seu IRPF a fins socials i/o a l'Església.

Catalunya no rebaixarà l'aportació

A Catalunya, tant la Generalitat com l'Ajuntament de Barcelona no rebaixaran el 2010 les seves aportacions a la cooperació. En concret, l'Agència Catalana de Cooperació ha mantingut per al 2010 el pressupost de 49 milions que tenia aquest any, mentre que el consistori barceloní hi destinarà l'any que ve —mitjançant el pla director de cooperació internacional i solidaritat— un total de 10 milions d'euros, un més que el 2009.

Les tres ONG que destinen més recursos a Espanya —segons les últimes dades disponibles, corresponents al 2007— són la Creu Roja (que va gastar 474 milions d'euros), Càritas (200,4 milions) i Intermón Oxfam (78,3 milions).

3. Fer trampa, què n'opines?

És veritat que, tot i que sempre es demanen comprovants, hi ha persones que menteixen declarant situacions personals que no són certes per tal d'obtenir ajudes. No és que siguin més espavilats que tu; fan trampa i ens estafen a tots. En molts països això passa poc sovint perquè els mateixos veïns, quan se n'assabenten, els denuncien. Aquí, de vegades, passen per ser més llestos que els altres. Parleu a classe sobre què cal fer davant d'una persona que:

- no diu la veritat o falsifica algun document en les seves demandes de subvenció
- paga amb diner "negre"
- compra sense pagar l'IVA
- treballa sense declarar-ho perquè vol continuar cobrant el subsidi d'atur
- fa veure que està malalta perquè li donin la baixa
- estafa en la declaració de renda.

Hi ha inspectors que s'ocupen de trobar aquests estafadors, però no arriben a tot i menys encara a les petites mentides. A més, com més inspectors contractem més diners ens gastem per atrapar-los. Què creus que han de fer els ciutadans, que compleixen amb totes les seves obligacions fiscals davant aquestes persones?

Primer, escriu la teva resposta argumentada; després, comenteu-ho entre tots els nois i noies de la classe. En quines coses heu arribat a un acord?

3. Un conflicte a la classe

Portes molts anys d'alumne i saps que la convivència en un centre educatiu no és una bassa d'oli. Hi ha problemes que són fàcils de resoldre, però de vegades la solució no és tan senzilla com a tots ens agradaria. Amb els conflictes entre joves passa el mateix que amb els dels adults: hi ha normes que regulen els límits de què es pot fer i què no, procediments per defensar una persona agredida i per sancionar qui comet una falta, serveis per buscar una bona solució als conflictes, estudis que analitzen quins problemes es donen, per quines causes i com s'haurien de resoldre...

Aquí tens algunes informacions que et poden orientar en els casos de conflicte entre estudiants: veuràs de quines dades es disposa i quins mecanismes hi ha per respondre a les situacions més greus.

Les institucions es preocupen per conèixer els conflictes que hi ha als centres educatius

Llegeix aquesta notícia i veuràs com s'elaboren els informes per presentar al Parlament sobre l'estat de la convivència als centres, on s'estudien les agressions i es fan propostes per reduir la vulnerabilitat dels alumnes.

El Periódico de Catalunya, 19 de desembre de 2006.

INFORME SOBRE CONVIVÈNCIA EN CENTRES ESCOLARS. EL SÍNDIC DE GREUGES AFIRMA QUE L'ASSETJAMENT ESCOLAR TÉ UNA INCIDÈNCIA "MÍNIMA" A CATALUNYA

L'assetjament escolar té una incidència "mínima" en la vida acadèmica a Catalunya, i per això "no hi ha cap motiu per a l'alarmisme", ha afirmat el Síndic de Greuges. Rafael Ribó ha recomanat incrementar els recursos i els mitjans de les escoles per detectar i mitjançar en els casos de *bullying*, i estrènyer la relació entre estudiants i professors per trencar "la llei del silenci" que segueix imperant.

Segons un qüestionari al qual han respost 1.200 alumnes de primer i quart d'ESO, el 79,33% dels alumnes asseguren que no han estat "mai" agredits per altres companys en cas de conflictes; un 15,90% afirma que ho ha estat "poques vegades"; un 2,94%, "sovint"; i un 1,84%, "sempre". La poca freqüència de les agressions físiques contrasta, no obstant, amb "una presència més extensa de l'insult o la ridiculització entre companys", ha destacat el Síndic, que també ha tingut en compte les 27 queixes rebudes el 2005 i el 2006.

Aquestes dades i recomanacions es recullen en l'informe extraordinari que el Síndic de Greuges ha elaborat sobre la convivència en els centres educatius catalans i que avui ha entregat al president del Parlament, Ernest Benach, per a la seva tramitació i discussió a la cambra.

27 recomanacions

El document analitza els factors que incideixen en l'existència d'un millor o pitjor clima escolar, els conflictes més freqüents i les situacions de vulnerabilitat que pateixen alguns alumnes, així com els mecanismes de gestió dels conflictes que s'utilitzen.

Entre les 27 recomanacions del Síndic, destaca la promoció de la participació dels centres educatius en programes i plans de millora de la convivència i la necessitat de dotar-los de recursos, així com de més assessorament i formació del professorat en els plans de convivència. Estendre la pràctica de les tutories individuals, en detriment de les de grup, i garantir una supervisió dels espais no lectius com el pati, el menjador i el transport per detectar millor potencials casos d'assetjament són altres dels consells.

Codis no escrits

L'informe alerta sobre el fet que en molts casos el maltractament no és percebut com a tal pels alumnes i és interpretat com a bromes, jocs o "insults entre amics", cosa que contribueix a l'aïllament de les víctimes, que acaben fent-se "invisibles" per evitar la confrontació.

Ribó ha posat èmfasi en el fet que els alumnes tendeixen a no recórrer al professorat quan s'enfronten a un possible o incipient assetjament a causa de l'existència de "codis no escrits" que converteixen els que parlen en "xivatos". Com que això dificulta en especial la detecció a temps dels casos d'assetjament, el Síndic ha demanat que es posin en marxa mecanismes per "acabar amb la llei del silenci".

Si vols llegir l'informe sencer el pots trobar a aquest web: http://www.sindic.cat/site/unitFiles/2168/48_Bullying_cataladefinitiu.pdf

Les conductes contràries a la convivència són identificades i sancionades

La LEC, Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, té tot el capítol V per regular la convivència als centres educatius. Pots trobar-la en aquest web: <http://www.gencat.cat/diari/5422/09190005.htm>.

A l'article 37 diu:

Faltes i sancions relacionades amb la convivència

1. Es consideren faltes greument perjudicials per a la convivència en el centre educatiu les conductes següents:
 - a) Les injúries, ofenses, agressions físiques, amenaces, vexacions o humiliacions a altres membres de la comunitat educativa, el deteriorament intencionat de llurs pertinences i els actes que atemptin greument contra llur intimitat o llur integritat personal.
 - b) L'alteració injustificada i greu del desenvolupament normal de les activitats del centre, el deteriorament greu de les dependències o els equipaments del centre, la falsificació o la sostracció de documents i materials acadèmics i la suplantació de personalitat en actes de la vida escolar.
 - c) Els actes o la possessió de mitjans o substàncies que puguin ésser perjudicials per a la salut, i la incitació a aquests actes.
 - d) La comissió reiterada d'actes contraris a les normes de convivència del centre.
2. Els actes o les conductes a què fa referència l'apartat 1 que impliquin discriminació per raó de gènere, sexe, raça, naixença o qualsevol altra condició personal o social dels afectats s'han de considerar especialment greus.
3. Les sancions que es poden imposar per la comissió d'alguna de les faltes tipificades per l'apartat 1 són la suspensió del dret de participar en activitats extraescolars o complementàries o la suspensió del dret d'assistir al centre o a determinades classes, en tots dos supòsits per un període màxim de tres mesos o pel temps que resti fins a la finalització del curs acadèmic, si són menys de tres mesos, o bé la inhabilitació definitiva per a cursar estudis al centre.
4. Entre les conductes contràries a la convivència que han de constar a les normes d'organització i funcionament de cada centre hi ha d'haver, si més no, totes les que tipifica l'apartat 1, quan no siguin de caràcter greu, i també les faltes injustificades d'assistència a classe i de puntualitat.

El Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya, ho tracta amb més detall. El pots trobar al web: <http://www.gencat.cat/diari/4670/06165026.htm>.

La millor manera de resoldre els conflictes és amb la mediació

Tot i que molta gent creu que “qui la fa la paga”, no sempre una sanció resol els conflictes. Deus haver sentit a dir a alguns dels teus companys o companyes que “col·leccionen” sancions: no sembla que cap càstig els faci penedir de la seva conducta. Altres vegades els incidents sancionables es donen com a fruit d'unes relacions tenses producte de moltes causes en les quals és difícil discernir els graus de culpabilitat.

En totes les situacions sempre és bo poder parlar amb tranquil·litat. Com que s'ha demostrat que amb la mediació s'acostumen a resoldre més bé els conflictes que amb les sancions, la LEC ho regula. En parla en un article específic que diu:

Article 32. Mediació

1. La mediació és un procediment per a la prevenció i la resolució dels conflictes que es puguin produir en el marc educatiu, per mitjà del qual es dona suport a les parts en conflicte perquè puguin arribar per si mateixes a un acord satisfactori.
2. El Departament ha d'establir les normes reguladores del procediment de mediació, que han de definir les característiques del procediment i els supòsits bàsics en què és procedent d'aplicar-lo.

Probablement, el teu centre disposa d'un servei de mediació al qual et pots acollir si tens un conflicte. Entre les persones mediadores del servei hi ha nois o noies voluntaris que han rebut una formació específica per ser-ho. Si t'apuntes a ser una persona medidora, aprendràs molt de les relacions entre les persones i faràs un servei molt meritori als teus companys i companyes. De tant en tant es fan trobades d'alumnat medidor per tal d'intercanviar opinions i continuar formant-se. En aquest web pots trobar informació d'una: <http://www.xtec.cat/serveis/crp/a8930040/jornadamediacio0809.htm>.

ACTIVITATS

1. Decideix: quan et sembla millor mitjançar que sancionar?

Pensa tres casos en què et sembli més adequada la mediació que aplicar una sanció. Comparteix-ho amb els teus companys i companyes. Intenteu posar-vos d'acord tota la classe. Preciseu quines són les situacions en què la mediació és més útil per a la convivència que una sanció.

2. Opina sobre quines són les sancions que convenen.

En alguns casos, per la gravetat del fet, la sanció és necessària encara que les dues parts estiguin disposades a fer un procés de mediació. Exposa tres exemples de fets tan greus que mereixin una sanció i pensa quina sanció proposaries al Consell Escolar si en fossis membre. Poseu-ho també en comú entre tota la classe i busqueu un acord entre tots.

3. Explica: què et sembla que caldria fer?

Aquí tens alguns casos de fets contraris a la convivència en l'àmbit escolar que han sortit a la premsa. Què creus que hauria d'haver fet el centre en cadascun d'aquests casos? Argumenta-ho i compara la resposta amb la dels teus companys i companyes.

a) Judici a 4 nenes per assetjament homòfob a una companya de classe.

La noia va dibuixar un cor a l'agenda. Va posar el seu nom a un costat. A l'altre, el d'una altra noia. Era el seu amor adolescent, el seu secret. No obstant, algú que no havia de veure el dibuix el va veure i per a ella va començar un autèntic infern. Durant setmanes, Y. B. va ser víctima de *bullying* (assetjament escolar) homòfob per part de set companyes que presumptament l'atacaven per la seva orientació sexual. Era el que passava a l'interior de l'institut, però a l'exterior era molt pitjor. En una ocasió, la van acorralar en un parc pròxim i van arribar a apagar-li tres cigarrets a l'esquena. Un altre dia la van amenaçar amb una navalla. L'assetjament ni tan sols es va acabar quan la seva mare va decidir canviar-la d'institut. Les noies seguien anant a casa seva a amenaçar-la i insultar-la, cosa que va obligar la família a traslladar-se.

El Periódico de Catalunya, 21 de febrer de 2010.

b) Tom Daley, l'esportista olímpic més jove de la història en un equip britànic, deixa l'escola al patir assetjament. Acabava de ser campió d'Europa —també el més jove (14 anys). “¿En quant estan assegurades aquestes cames? Te les trencarem”, va ser l'última amenaça que va rebre el jove esportista. Aquesta va ser la gota que va fer vessar el got.

El Periódico de Catalunya, 25 d'abril de 2009.

c) K. estava fent broma amb un company quan se li apropa un altre noi de classe, R., que li diu: “Què passa, que els moros també riuen?”, acompanyant la frase amb un gest feixista. A aquesta provocació, K. respon amb un insult i R. li proposa arreglar els seus problemes fora de l'escola. Un cop al carrer, R. dona un cop de puny a K., que es defensa amb una puntada de peu i tot seguit va a la consergeria de l'institut per sol·licitar ajuda. L'endemà els reuneix la cap d'Estudis del centre per iniciar un procés de mediació per a la resolució del conflicte i amb una reunió tanquen el conflicte. Però aquest mateix dia el pare de R. es presenta a l'institut empunyant un martell, trenca el vidre d'una porta per poder accedir al centre i arriba a l'aula cridant “on és el puto moro que el mato”.

<http://www.sosracisme.org/sosracisme/colors/DenunciaFEB09.htm>

III.

Demandar justícia

Com a ciutadans i ciutadanes estem immersos en societats i en processos socials basats en l'existència de conflictes. Per a alguns autors, com, per exemple, el filòsof francès Paul Ricoeur, la democràcia és un estat que no es proposa eliminar els conflictes, sinó que intenta regular-los i inventa procediments per a poder expressar-los i negociar-los. Per això existeix el dret, és a dir, el conjunt de normes i lleis que regeixen la vida en societat i que han estat aprovades en el Parlament pels nostres representants i la justícia, que és la institució que vetlla per les llibertats i per l'estat de dret i que aplica la llei.

Les normes i les lleis regulen un percentatge molt alt de les nostres vides, però no la regulen totalment. Algunes normes i lleis van ser aprovades fa molt temps i han envellit. Si volem que segueixin sent útils, s'han d'adaptar als nous temps. L'evolució social crea noves necessitats i fan falta noves normes i noves lleis. Perquè una societat funcioni bé, els seus ciutadans i ciutadanes han de conèixer les lleis i han de saber quan, com i per què poden utilitzar-les.

A continuació presentem tres casos de situacions reals en les quals els ciutadans i les ciutadanes podem recórrer a la justícia per demandar justícia i per buscar la mediació de la justícia en la resolució dels nostres problemes.

1. M'han robat la moto

Tens una moto que t'ha costat molt d'aconseguir. Els teus companys i companyes tenien diners per gastar-se, però tu estalviaves tot el que recollies a les festes i aniversaris per poder-te comprar una moto. I ara... te l'han robada! Segurament t'interessaran aquestes informacions.

Es roben motos, però també se'n recuperen

És veritat que hi ha molts robatoris de motos i que és molt difícil evitar-ho, però has de saber que també se'n recuperen i que es detenen els delinqüents que ho fan. Llegeix aquestes dues notícies.

20 Minutos, 9 de març de 2007.

ONADA DE ROBATORIS DE MOTOCICLETES A BARCELONA

El nombre de robatoris de motocicletes a Barcelona augmenta proporcionalment a l'increment del pàrquing de motos de la ciutat. Així ho han comprovat els tallers i punts de venda consultats per *20 Minutos*, que atenen cada mes una mitjana de sis clients que expliquen que els han robat la moto.

En tots els casos, es tracta de motocicletes de baixa cilindrada, tant noves com velles, que estan aparcades al carrer. Els lladres actuen de nit, en grups d'entre quatre i sis persones que viatgen en una furgoneta on carreguen a pes les motocicletes. En la majoria dels casos, no els cal ni tan sols forçar el cademat de seguretat. Segons els Mossos, són bandes de joves que majoritàriament revenen les peces.

Els robatoris no són propis d'un barri concret de la ciutat. Ara bé, existeixen casos extrems on s'estan produint robatoris múltiples. En una sola nit s'han arribat a robar quatre motos.

Els afectats han demanat més vigilància als Mossos. "Després que em robessin la moto el 26 de gener, vèiem que patrullaven més, però ara tot continua igual", explica una de les motoristes afectades.

Els lladres de motocicletes les revenen, en la majoria dels casos, peça per peça. Des dels tallers i punts de venda s'insisteix que les peces robades tenen bona sortida en el mercat d'Internet, fet que els fa arribar a la conclusió que les motos robades són desballestades ràpidament per les bandes de lladres.

El Periódico de Catalunya, 5 de juny de 2009.

DETINGUTS 15 MEMBRES D'UNA BANDA QUE ROBAVA MIL MOTOS A L'ANY A BARCELONA DE PETITA CILINDRADA

Els Mossos d'Esquadra han detingut 15 persones en la desarticulació d'una de les xarxes més actives a Catalunya dedicades al robatori de motos i ciclomotors.

Als detinguts se'ls atribueix la sostracció d'uns mil vehicles a l'any, que s'emportaven amb el cademat inclòs i carregant les motos en furgonetes.

Segons ha informat la policia catalana, els integrants de la xarxa, dels quals nou ja han ingressat a la presó, en els últims dos anys han realitzat la majoria dels seus furts a Barcelona, on podien robar entre tres i quatre motos cada nit.

De petita cilindrada

Els detinguts es dedicaven a robar motocicletes i ciclomotors de petita cilindrada —de 50 cc, 75 cc i 125 cc—, així com furgonetes que després utilitzaven per carregar i transportar les motos robades, de les quals gairebé 300 ja han pogut ser recuperades.

Per perpetrar els robatoris, els membres de la banda ara desarticulada actuaven de nit i en grups de quatre o cinc persones. Els vehicles sostrets eren desmuntats i enviats al nord d'Àfrica, on es revenien al mercat negre a uns 1.000 o 1.500 euros, molt per sota dels preus del mercat.

Material confiscat pels Mossos d'Esquadra.

Què cal fer en cas que et robin la moto?

- Primer, **asserenar-te**. No pots suportar la ràbia que et fa, precisament robar-te la moto a tu, que t'ha costat tant d'aconseguir. Però has de pensar que la ràbia no deixa pensar i t'has de tranquil·litzar. Explica-ho a alguns amics i amigues; et donaran suport i et sentiràs més acompanyat.
- Segon, **preguntar**. La gent que hi havia entorn del lloc on tenies la moto —vianants, dependents, cambrers...— potser han vist alguna cosa que et pot servir de pista per saber com ha anat el robatori. Si ho han vist, pregunta sobretot quants eren i com es desplaçaven. T'anirà bé saber-ho per dir-ho a la policia.
- Tercer, **mirar què et pot ajudar**. Hi ha alguna càmera pels voltants que pugui haver enregistrat el robatori? Han deixat alguna marca, alguna empremta visible? Busca pels voltants. Potser als lladres no els ha acabat d'interessar la teva moto i després de provar-la l'han deixat al carrer del costat. Demana als teus amics que t'acompanyin, no hi vagis sol.
- Quart, **denunciar-ho a la policia**. Que no et faci mandra fer la denúncia; pensa que pots necessitar el comprovant. No ho vulguis resoldre pel teu compte, ja que et pots trobar amb situacions molt violentes. Ho pots fer personalment —les 24 hores del dia— o també entrant en aquest web: <http://www.policiadecatalunya.net>
- Cinquè, **comunicar-ho a l'assegurança**. Si la tens assegurada per robatori, recuperars una part del que et va costar.
- Sisè, **donar veus**. Pots penjar cartellots per si algú la troba, però vés en compte a l'hora de posar-hi el teu telèfon. Passa de tant en tant pels dipòsits municipals, per si l'han trobada. També ho pots penjar a Internet, en webs on hi ha llistes de motos robades. Passeja't per la ciutat, per si l'han abandonada després de fer-la servir. Però si la reconeixes en algun lloc, CALMA, i truca a la policia abans de dir o fer res a ningú.
- Setè, **donar-te de baixa**. Si al cap d'un temps veus que res no dona resultats, vés a Trànsit amb la denúncia i dona-la de baixa. Ho faran a partir de la data del robatori. Així t'estalvies de continuar pagant impostos per la moto que no tens. I no pateixis, això no fa que desaparegui de la base de dades de la policia.

Presentar una denúncia

Pots mirar el web dels Mossos d'Esquadra, on trobaràs aquestes recomanacions: <http://www.gencat.cat/mossos/serveis/consells/denuncia/index.htm>

- Les oficines d'atenció al ciutadà de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra presten servei les 24 hores del dia.

Passos per presentar una denúncia	Consells generals	Important
<p>Es poden presentar denúncies per escrit, que seran segellades per l'Oficina d'Atenció al Ciutadà i trameses a l'òrgan jurisdiccional competent.</p> <p>Cal que hi porteu un document d'identificació personal. Si no és possible, cal que faciliteu sempre el número de DNI.</p> <p>Si heu patit un robatori, porteu-hi la llista dels efectes sostrets amb el màxim de dades identificatives: marca, model, número de sèrie, descripcions, fotos, etc.</p> <p>Segons el tipus de delictes sofert:</p> <ul style="list-style-type: none">• es pot emplenar el full de denúncia autocopiatiu en el mateix domicili de la víctima, o• s'ha d'efectuar una declaració davant dels agents de l'autoritat a les dependències policials.	<p>Si sou víctima d'un delictes, intenteu memoritzar totes les dades possibles. No toqueu res, aviseu la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra (088) i ateneu les seves indicacions.</p> 	<p>Cal advertir que no es poden formular a les dependències policials aquelles denúncies que requereixin la presentació prèvia d'una querella o les que tinguin per objecte plantejar una reclamació civil.</p> <p>No es poden denunciar fets denunciats anteriorment davant de qualsevol cos policial o òrgan jurisdiccional.</p> <p>Tingueu en compte que presentar una denúncia falsa està penat per les lleis de l'Estat.</p>

Consells per a abans que et robin la moto

Quan et passa una desgràcia, sempre penses en què hauries d'haver fet i no has fet. Algunes coses són inevitables, i et poden robar la teva moto estimada com a qualsevol altre. Però, almenys, segueix aquests consells; no ho impedeixen, però ho fan més difícil.

- Encara que hakis de fer una gestió de cinc minuts, no et limitis a bloquejar el manillar, col·loca sempre el sistema antirobatori. Una moto sense cadenat i sense bloqueig de direcció es pot robar mentre l'amo compra el pa.
- Si pot ser, lliga-la a algun element fix o en algun lloc *ad hoc* del mobiliari urbà. Als pàrquings de motos acostuma a haver-hi suports on encadenar-la. Procura que el lloc sigui inaccessible a les furgonetes.
- Aparca sempre on hi hagi molta gent, no en carrers secundaris per on no hi passi ningú. Si vas al cinema o un lloc semblant, no aparquis al costat del local on hakis de passar unes hores: deixa la moto una mica retirada.
- No deixis la documentació sota el seient; porta-la sempre amb tu. Si te la prenen, facilitaràs la falsificació als lladres.
- Personalitza la teva moto amb algun distintiu, que tothom sàpiga que aquella moto és TEVA. També pots marcar el número de matrícula en parts visibles.

ACTIVITATS

1. Imagina un robatori de novel·la. Fes un petit relat sobre un noi o una noia a qui han pres la moto. Pensa una situació límit, pitjor encara que la més dura que t'han explicat els teus amics o amigues. Llegiu els textos a classe i comenteu-los. Com pots veure, sempre hi pot haver una situació pitjor que la que t'ha passat a tu o a alguns dels teus amics o amigues.

2. Indaga sobre els robatoris de motos a la teva ciutat. Pregunta a la policia local:

Quants robatoris de motos han estat denunciats el darrer any?

Quantes motos s'han recuperat?

Quantes encara són al dipòsit municipal esperant ser reclamades?

Pregunta també com han evolucionat les dades: si augmenten o disminueixen. Fes un informe amb les informacions recollides i comenta els resultats a classe.

3. Fes una estadística sobre motos robades. A Internet trobaràs molts webs de llistes de motos robades. Si te la prenen, la hi pots penjar per si algú et pot ajudar a recuperar-la, i també donen bons consells. Analitza una llista de motos robades i penjades en un d'aquests web durant un any; en trobaràs diverses utilitzant un cercador. Compta-les segons la marca i el tipus de lloc del robatori (has de fer categories, segons el que et sembli més significatiu). Presenta-ho a classe.

4. Busca a les hemeroteques. Els diaris d'informació general tenen hemeroteques on pots trobar notícies antigues. Fes una cerca de notícies referents als robatoris de motos dels darrers tres anys. Et sembla que és una notícia molt present als diaris? Argumenta la resposta.

El Periódico de Catalunya, 4 de setembre de 2008.

2. Els pares se separen

Potser algun amic o alguna amiga t'ha explicat que els seus pares ja no semblen tan feliços com eren i que sempre discuteixen. Veu que cada dia estan pitjor i té por que decideixin separar-se. No sap com parlar-ne amb ells i pateix pel que pot passar. T'ho explica a tu perquè necessita parlar-ne.

Segurament us aniria bé saber algunes de les coses que s'expliquen a continuació, veure els drets i els deures que inclou el matrimoni, saber com s'assegura la cura dels fills, conèixer que amb la mediació es poden resoldre els problemes que han portat a voler divorciar-se... També heu de parlar que hi ha molts tipus de família i que el fet que el matrimoni es trenqui no vol dir perdre ni el pare ni la mare.

Hi ha molts models de família

El seu cas no és especial. Hi ha molts tipus de famílies i, de vegades, les persones divorciades recomponen la família amb altres parelles. Per això, l'IDESCAT, l'Institut d'Estadística de Catalunya, quan fa els recomptes demogràfics de famílies, té en compte totes les possibilitats. Ho pots veure al web següent, on també podràs analitzar l'evolució de cada tipus de família des del 1981:

<http://www.idescat.cat/cat/idescat/publicacions/cataleg/pdfdocs/edo7.pdf>

EL NOMBRE DE RUPTURES GAIREBÉ IGUALA EL DE MATRIMONIS A CATALUNYA

La xifra de matrimonis que se celebren a Catalunya en un any és semblant a la de les ruptures, segons l'Institut de Política Familiar (IPF) de Catalunya. De cada quatre matrimonis el 2007, 3,4 es van trencar segons un informe elaborat per la institució.

L'any passat a Catalunya es van produir 26.038 ruptures, és a dir, que es trencava un matrimoni cada 20 minuts o hi va haver 71 separacions al dia.

Segons l'IPF, entre el 2004 i 2007 el percentatge de divorcis respecte al total de ruptures ha augmentat de forma espectacular com a conseqüència de l'entrada en vigor del divorci exprés el 2005.

El matrimoni té unes conseqüències jurídiques

El **dret de família** recull les normes que regulen les relacions familiars, les que uneixen pares i fills, el matrimoni i els seus efectes, les parelles de fet, la separació i el divorci... Com totes les normes jurídiques, cada país té les seves i canvien al llarg del temps: són producte de les lleis que aprova el Parlament elegit per la ciutadania.

El **divorci** és la dissolució del matrimoni. El matrimoni és la unió entre dues persones amb un reconeixement social, cultural i jurídic que té per fi proporcionar un marc de protecció mútua i de protecció de la descendència. En ocasions, els cònjuges (o un d'ells) poden desitjar desfer el vincle matrimonial, la qual cosa es porta a terme, si en la legislació està permès, per mitjà de la figura del divorci. A Espanya es va aprovar el 1980 i ara ja no es demana cap causa.

El divorci es tramita davant un tribunal civil —també dit de família— i la petició pot ser presentada per un dels cònjuges o per ambdós d'acord mutu. En cas que no hi hagi acord, cal celebrar un judici i el jutge ha de determinar la guarda i custòdia dels fills, l'atribució de l'habitatge familiar, les pensions (d'aliments i compensatòria) i el patrimoni. En aquest judici s'obté l'estat de divorciat o divorciada, no de solter o soltera, i els excònjuges queden habilitats per a un nou matrimoni civil, fins i tot amb la mateixa persona de la qual es divorcien.

Si durant el matrimoni s'han compartit els béns, generalment es divideixen en parts iguals, encara que de mutu acord es poden dividir en uns altres percentatges. En la majoria de les legislacions, el capital obtingut durant el matrimoni pertany d'una manera igual a ambdós cònjuges, però no els béns provinents d'herències, que pertanyen enterament al cònjuge que els va rebre. A Catalunya regeix el règim de separació de béns.

La **separació matrimonial** és un estat a mig camí entre el matrimoni i el divorci. Els seus efectes són els mateixos que els del divorci; la diferència és que no es poden tornar a casar.

La cura dels fills

La separació o el divorci dels pares no anul·la les obligacions que tenen ambdós respecte dels seus fills i filles. Però, de vegades, els pares no es posen d'acord en com han de compartir aquesta responsabilitat. Per això hi ha lleis que es preocupen perquè els nens i les

El Periódico de Catalunya, 4 de març de 2009.

nenes estiguin tan ben atesos com sigui possible. Si els pares no s’avenen a un compromís, la justícia ho determina.

Pots veure la regulació d’aquest deure dels pares en el Codi de Família, especialment en els títols III i VI. S’hi diu que:

- En els casos de nul·litat del matrimoni, de divorci o de separació judicial, si hi ha fills sotmesos a la potestat del pare i de la mare, s’establirà amb qui han de conviure els fills, el règim de visites, d’estada i de comunicació amb el pare o la mare amb qui no convisquin i la quantitat a pagar pel concepte d’aliments.
- El pare i la mare, encara que no tinguin l’exercici de la potestat, tenen el dret de relacionar-se personalment amb el fill o filla. Qui té la potestat també ha de facilitar la relació del fill o filla amb els parents, especialment amb l’avi i l’àvia. L’autoritat judicial pot suspendre, modificar o denegar el dret de tenir les esmentades relacions personals si el pare o la mare incompleixen els seus deures o si les relacions poden perjudicar el menor.

Com totes les lleis, el Parlament pot aprovar modificacions per millorar-les. En aquesta notícia pots trobar informació de l’últim que s’ha aprovat sobre la cura dels fills.

EL PARLAMENT DÓNA “VIA LLIURE” PERQUÈ LA CUSTÒDIA COMPARTIDA DELS FILLS ES DECIDEIXI SENSE L’ACORD DELS PARES

El Parlament ha donat avui “via lliure” a la tramitació de la llei del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, que comporta canvis substancials en el dret de família.

Pla de “parentalitat”

La nova llei obligarà les parelles amb fills que se separin o es divorciïn a presentar un pla de “parentalitat” en què figurin les propostes de cada progenitor sobre la custòdia dels fills i la participació que tindrà en la seva criança i educació. La responsabilitat dels fills serà compartida excepte en els casos en què la individual sigui la més adequada, assenyala l’articulat, que també contempla que la custòdia es decideixi tenint en compte el temps que els progenitors havien dedicat als fills abans de la ruptura.

”Progenitors” en detriment de “pares”

S’incorpora el concepte de “progenitors” en detriment del de “pares” i s’assumeix l’existència de diferents formes de convivència, cosa que inclou les parelles d’homo-sexuals, les famílies monoparentals i també les reconstituïdes.

La nova llei promou els acords de divorci amistosos, en què siguin els mateixos cònjuges els que s’organitzin per tenir cura dels fills, tant en les separacions pactades com en les que arribin als tribunals.

La mediació familiar

De vegades els problemes que porten els matrimonis a voler separar-se es poden resoldre amb la intervenció d’un mediador o mediadora. Per això hi ha lleis que ho promouen i serveis del Departament de Justícia que ho faciliten.

La mediació està regulada per la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l’àmbit del dret privat. S’hi diu que la mediació, amb caràcter voluntari i confidencial, s’adreça a facilitar la comunicació entre les persones per tal que gestionin per elles mateixes una solució dels conflictes que els afecten, amb l’assistència d’una persona mediadora que actua d’una manera imparcial i neutral. Pretén evitar l’obertura de processos judicials, posar fi als ja iniciats o reduir-ne l’abast.

El Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya ofereix un servei per facilitar la mediació. En aquesta notícia hi podeu trobar informació i al web del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, a l’apartat de “dret i entitats jurídiques”, hi trobareu més informació sobre la mediació en dret privat (www.gencat.cat/justicia).

LA MEDIACIÓ FAMILIAR A CATALUNYA

La mediació familiar és una eina complementària a la via judicial molt útil per resoldre els conflictes sorgits en l’àmbit familiar. És un procés totalment voluntari que es porta a terme mitjançant la intervenció d’una tercera persona, el mediador, que és una peça clau en tot el procés. Aquest és designat per les parts o pel Centre de Mediació Familiar de Catalunya, que depèn del Departament de Justícia.

Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.
6 de març de 2008.

La mediació familiar la poden demanar les persones unides en matrimoni, les que constitueixen una unió estable de parella, les que, sense ser-ho, tenen fills en comú i, d'altra banda, les persones que tenen un conflicte per raó d'aliments o d'institucions tutelars.

A Catalunya, 7 de cada 10 parelles que demanen la mediació familiar arriben a un acord satisfactori per a les dues parts i, d'aquesta manera, eviten un procés judicial contenciós, que pot agreujar més les diferències familiars.

Els serveis d'informació a la mediació familiar, que estan repartits per tot el territori català, donen informació sobre els avantatges de la mediació familiar als ciutadans i ciutadanes i deriven tots els casos que hi arriben al Centre de Mediació Familiar de Catalunya, que designa el mediador o la mediadora més proper/a del seu municipi.

ACTIVITATS

1. Opina sobre les noves lleis. Algunes de les lleis sobre els drets de les parelles que s'han aprovat darrerament al Congrés han estat molt discutides perquè no coincidien amb algunes idees religioses. Darrerament, s'ha parlat molt del dret al matrimoni i a l'adopció de les parelles homosexuals. Què en penses, d'aquesta notícia? Escriu les teves opinions argumentant-les i després compara-les amb les dels teus companys.

VOLEN SER PARES UNA PARELLA HOMOSEXUAL

Antonio Guirado es defineix com "un futur pare". Encara no ha presentat la sol·licitud formal d'adopció, però ja ha anat a recollir tots els papers que informen dels passos a seguir per adoptar un menor. Assegura que d'aquí a molt poc temps, ell i la seva parella iniciaran els tràmits. "El José i jo fa set anys que vivim junts i ens vam casar el 22 d'abril passat". "Que ara s'hagi formalitzat aquesta primera adopció és molt important per a tot el col·lectiu homosexual, perquè demostra que hem arribat a l'anhelada normalitat".

El matrimoni Guirado-Sojo, malgrat els seus llargs anys de convivència, no es va voler plantejar l'adopció abans de casar-se. "No és que el nostre casament canviés

res entre nosaltres; però, des d'aleshores, tenim una seguretat jurídica que podrem traslladar als nostres fills i que els donarà més protecció". "Per això —afegeix Guirado— és ara, quan ja som un matrimoni, que ens hem plantejat adoptar".

Guirado sap mil i una històries de companys seus, també homosexuals, que ja tenen fills adoptats. "Fins ara, cada un ha anat fent el que ha pogut". "Tinc una parella d'amics amb tres fills que van adoptar de forma monoparental". "Ara un adoptarà els fills de l'altre i viceversa perquè tots tinguin més seguretat jurídica". Recorda aquell amic que va adoptar una nena seropositiva. "Avui aquesta nena s'ha fet gran, viu amb el seu company i acaba de ser mare d'un nen sense anticossos". "El meu amic és l'avi més feliç".

3. Han acomiadat la mare

Des de fa vint anys, la mare treballa a l'empresa AutoElectric de la Zona Franca de Barcelona, on fan components electrònics per a cotxes. L'empresa fa uns mesos que té problemes econòmics perquè la venda de cotxes s'ha reduït i tenen molt poques comandes. Per això ha decidit prescindir d'alguns treballadors i presentar un Expedient de Regulació d'Ocupació (ERO). Avui li ha tocat a la mare: en acabar el seu torn de treball li han donat aquesta carta. No s'ho esperava, ha estat una sorpresa per a ella, tot i que ja feia dies que hi havia rumors...

En tornar a casa, la mare ens ha explicat que tots els treballadors que han rebut la carta han anat immediatament a veure el delegat de Personal perquè els indiqués què havien de fer i quins eren els seus drets. Com que tant ella com els altres companys que han acomiadat voldrien seguir treballant, hauran d'anar al Jutjat a manifestar el seu desacord amb aquesta decisió i el jutge determinarà si l'acomiadament és oportú.

Possible model de carta d'acomiadament:

<http://www.cicac.org/sl/recursos/formularis/2004-05/dretlaboral/DeustoLaboral16.doc>

Carta d'acomiadament disciplinari per transgressió de la bona fe contractual i abús de confiança

....., ... de de ...

Benvolgut/uda senyor/a,

Lamentem comunicar-vos que la direcció de l'empresa ha decidit acomiadar-vos, sobre la base de les facultats que li atorga l'article 54 de l'Estatut dels Treballadors, atès que és procedent un acomiadament disciplinari.

Hem hagut d'adoptar aquesta decisió perquè us heu aprofitat del vostre càrrec de confiança, concretament, perquè us heu apropiat indegudament de diners de la caixa.

Heu de saber que la falta esmentada està tipificada com a causa justificada d'acomiadament a l'article 54.2.d) de l'Estatut dels Treballadors.

Us advertim que podeu recórrer contra la sanció indicada davant del Jutjat Social, en el termini de 20 dies comptadors a partir de la recepció d'aquesta carta, sens perjudici del rebut de la liquidació que us correspon per saldo i quitança, que teniu a la vostra disposició a les oficines d'aquesta empresa.

Finalment, us manifestem que la sanció imposada no ha d'impedir l'exercici de les sancions penals que corresponen.

Ben atentament,
(He rebut el duplicat)

L'empresa

(signatures)

El treballador

Altres models: <http://www.wikinoticia.com/cat/mon-i-economia/finances/64420-exemples-de-cartes-dacomiadament>

Què succeeix quan un treballador és acomiadat?

Totes les persones tenen dret al treball. Aquest dret es recull a la Declaració dels Drets Humans de 1948 (<http://www.unesco.org> i <http://www.xtec.cat>) i a l'article 35 de la Constitució de 1978 (<http://www.parlament.cat/activitat/constitucio.pdf>). El treball és un intercanvi: els treballadors presten uns serveis pels quals l'empresa els lliura a canvi un salari o remuneració. Les relacions entre les empreses i els treballadors, les normes, els drets i deures dels uns i els altres es troben a l'Estatut dels Treballadors (<http://www.gencat.cat/treball>).

Quan una empresa viu una situació de crisi econòmica, té dificultats per seguir la seva producció perquè no pot vendre els productes que fabrica. Una solució que sovint adopta és prescindir d'alguns treballadors, acomiadant-los, és a dir, extingint la relació laboral o contracte que tenien.

Les empreses que decideixen un ERO han de justificar els motius que els porten a prendre aquesta opció i demostrar que aquests arguments són certs.

Els treballadors han de recórrer als seus representants, al delegat de Personal o als representants sindicals, per pactar conjuntament i negociar amb l'empresa quines compensacions econòmiques tindran per rescindir el seu contracte laboral. Quan arribin a un acord, l'hauran de comunicar al Jutjat Social. En el cas que l'empresa i els treballadors no es posin d'acord, el Jutjat Social decidirà si s'accepta o no l'ERO.

Hi ha acomiadaments per altres causes, per exemple, quan l'empresa aplica tecnologies que poden substituir els treballadors, quan un treballador incompleix les seves obligacions, etc. En tots els casos, el Jutge de la Sessió Social determinarà si l'acomiadament és procedent, improcedent o nul. En què consisteixen aquests tipus d'acomiadaments?

Els acomiadaments procedents són aquells que es poden dur a terme perquè hi ha lleis que donen suport a la decisió de l'empresa.

Els acomiadaments nuls són els que no es poden dur a terme perquè hi ha causes que els invaliden. Per exemple, és nul l'acomiadament d'una dona embarassada.

L'acomiadament és improcedent quan la causa que el provoca no està contemplada per la llei. Si el jutge determina que hi ha un acomiadament improcedent, l'empresa ha de decidir si vol readmetre el treballador o bé si li dóna una indemnització econòmica perquè deixi de treballar-hi.

Més informació sobre els acomiadaments i les precaucions que s'han de prendre:

- Un advocat de Sabadell
<http://unadvocatdesabadell.blogspot.com/2010/02/la-carta-dacomiadament.html>
- Generalitat de Catalunya: reclamacions contra els acomiadaments
http://www10.gencat.net/sac/AppJava/tramit_fitxa.jsp?codi=6044
- Model d'escrit de demanda al Jutjat Social de (nom de la localitat) per acomiadament improcedent
<http://sl.ccoo.cat/portal/page/portal/Eines%20GTJ/Sda.doc>

ACTIVITATS

1. Llegeix l'article de la Declaració Universal dels Drets Humans que fa referència al treball:

Article 23

1. Tota persona té dret al treball, a la lliure elecció del seu treball i a la protecció contra la desocupació.
2. Tothom té dret, sense cap discriminació, a igual salari per igual treball.
3. Tothom que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que asseguri per a ell i per a la seva família una existència conforme amb la dignitat humana, completada, si cal, amb els altres mitjans de protecció social.
4. Tota persona té dret, unint-se amb d'altres, a fundar sindicats i a afiliar-s'hi per a la defensa dels propis interessos.

Creus que és un dret respectat a tot el món? Per què?

Et sembla que hauria de ser respectat? Per què?

2. Quina informació ens aporta una carta d'acomiadament? Llegeix la carta de la pàgina anterior i respon:

- Per què tanca l'empresa?
- Per què creus que es comunica per carta la decisió d'acomiar un treballador?
- Què passa amb els treballadors quan l'empresa tanca?
- Consulta el web <http://www.gencat.cat/treball> i indica què diu l'Estatut dels Treballadors sobre el dret al treball.
- Coneixes situacions semblants d'acomiadament que s'hagin donat en el teu entorn (família, amics)? Per què s'han donat? Com s'han resolt?

3. Per què una empresa decideix rescindir el contracte indefinit que té un treballador? / Quines repercussions té la rescissió de contractes per a una empresa? Quines repercussions té l'acomiadament per al treballador?

HE D'ACOMIADAR TREBALLADORS PERQUÈ LES VENDES S'HAN REDUÏT

EL TREBALL ÉS UN DRET UNIVERSAL

4. En un judici per acomiadament cada una de les parts ha d'argumentar la seva posició. L'empresa ha de defensar que es tracta d'un acomiadament procedent i la persona acomiadada que és improcedent.

5. Imagina que una empresa substitueix una part de la seva plantilla de treballadors perquè robotitza una part del procés de producció. Escribe cinc raons ben justificades que avalin la posició de l'empresa i cinc raons que avalin la demanda que els treballadors fan perquè el jutge declari improcedent aquests acomiadaments.

És necessari aportar arguments convincents perquè el jutge els pugui tenir en compte a l'hora d'emetre la sentència i decidir si l'acomiadament és procedent, improcedent o nul.

IV. Fer justícia

Moltes vegades deus haver parlat amb els teus amics i amigues de com et sembla d'injust que determinats delinqüents siguin al carrer mentre que bones persones són empresonades. La justícia és molt controvertida perquè les actuacions que es fan des de l'aparell judicial no sempre són enteses i algunes vegades no coincideixen amb allò que s'anomena el "sentit comú".

Ens hem acostumat a dir "això no és just" quan una cosa no ens sembla bé i ens cal aprendre a distingir entre el que a cadascú de nosaltres ens sembla immoral del que pot ser castigat per l'aparell judicial en un país i un moment concrets. No és que siguin dos mons oposats; les lleis s'han d'acostar a allò que cada poble entén com a just, però les lleis s'han d'elaborar i aprovar atenent procediments democràtics. Els parlaments que elegim segons les nostres opinions són els qui elaboren i canvien les lleis que regeixen la convivència.

És bo conèixer més de prop l'aplicació de la justícia, perquè així entendrem millor les decisions que es prenen.

Qui intervé en un judici? Què fan les persones que hi intervenen?

Un judici és una activitat molt complexa en la qual es prenen decisions que poden afectar d'una manera molt decisiva el futur de les persones. Per això, les decisions que s'han de prendre s'han d'argumentar molt bé, i per això, també en un judici intervé un conjunt de persones que aporten arguments a favor o en contra de la persona jutjada i que permeten prendre decisions ben informades.

Qui és qui en l'Administració de justícia?

Persones que intervenen en els judicis:

- El jutge: és la persona que té autoritat per jutjar i fer executar el que ha estat jutjat.
- Els magistrats: són els jutges quan formen part d'un tribunal col·legiat, és a dir, d'un tribunal que pren decisions en comú.
- El secretari judicial: és la persona que recull tot el que succeeix i es diu durant el judici per donar fe que l'acte s'ha realitzat d'acord amb la llei. Actualment, es graven les actuacions judicials, cosa que fa innecessària la presència del secretari.
- El fiscal: és la persona que defensa la legalitat en nom de la societat.
- L'advocat defensor: és la persona que exerceix la defensa dels seus clients en qualsevol procés.
- L'advocat de l'acusació: és la persona que defensa el seu client quan aquest és l'acusat.
- Els procuradors: són les persones que representen els ciutadans davant de la justícia, en col·laboració amb els advocats. Són especialistes en dret processal i mantenen el contacte directe i diari amb els jutjats i els tribunals.
- El demandant: en els processos civils, és qui inicia una acció judicial per sol·licitar alguna cosa a la qual creu tenir el dret.
- El demandat: és la persona a la qual es demana alguna cosa per via judicial.
- L'acusat: en els processos penals, és la persona a la qual s'acusa d'haver comès delictes o faltes.
- L'acció popular: és la persona o grup de persones que actua, a través d'un advocat, com a acusador en defensa d'interessos col·lectius.
- Els testimonis: són aquelles persones que presten testimoniatge per alguna cosa, per allò que diuen que han vist o que coneixen del assumpte que s'està jutjant.
- Els perits: són persones especialistes en coneixements científics, tècnics o pràctics que, a través de l'anomenada prova pericial, exposen els seus coneixements a fi que el jutge o el tribunal disposi de més elements de judici.
- El jurat: és un tribunal constituït per nou ciutadans i ciutadanes escollits per sorteig i seleccionats per les parts que dictamina la culpabilitat o no culpabilitat de les persones acusades en un judici penal.

ACTIVITATS

1. Identifica les persones que intervenen en un judici i el paper que hi tenen a partir de la lectura de tres sentències i unes conclusions provisionals (són fragments de documents reals la transcripció dels quals s'ha fet sense els noms de les persones que han intervingut en el judici).

- la sentència d'un judici per estafa
- les conclusions provisionals del fiscal per un delictes de lesions
- la sentència d'un delictes de lesions i desordre públic
- la sentència d'un tribunal del Jurat per un assassinat

Document 1

Sentència núm. ... /2010

Il·lms. Srs. [noms dels jutges que intervenen de manera col·legiada en el judici]

Sr. Jaume ...

Sr. Alvar ...

Sra. Agustina

Barcelona, 20 de març de 2010

VISTA en judici oral i públic, davant la SECCIÓ TERCERA d'aquesta Audiència Provincial de Barcelona, la present causa, Procediment Abreujat núm. .../2010, corresponent a les Diligències Prèvies núm. .../2008 del Jutjat d'Instrucció núm. ..., seguit per un delictes d'estafa, contra l'acusat Pere J.M., amb DNI núm. ..., nascut a ..., el dia ... del mes ... de l'any, fill de ... i de ..., domiciliat a ..., la solvència del qual no consta, en llibertat provisional per aquesta causa, representat pel Procurador el Sr. i defensat pel Lletrat ... i en la qual ha estat part acusadora el Ministeri Fiscal, representat per la Il·lma. Sra. ... com a Magistrada Ponent, en la present resolució expressa el criteri unànim del tribunal.

El FISCAL, donant trasllat al tràmit conferit en la present causa penal, de conformitat amb el que disposen els articles 650 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, formula l'escrit d'acusació contra el processat ..., contra ... com a responsable civil directe i contra ... com a responsable civil subsidiari, en base a les següents

CONCLUSIONS PROVISIONALS

PRIMERA: Cap a les 23 hores del dia 14 d'agost de 2007 el processat [nom i dades personals] es trobava treballant a ... quan va mantenir una discussió amb [nom de la persona amb qui va discutir], i en el curs d'aquesta el processat li va propinar un cop de cap al nas que li va causar lesions consistentes en un hematoma i un edema nasal i periorbitari, un hematoma a la cara interior del genoll esquerra [segueix la descripció de la resta de lesions], que van trigar a curar-se 30 dies sense hospitalització i no impeditives per a l'exercici de les ocupacions habituals [continua la descripció de les seqüeles].

SEGONA: Els fets descrits són constitutius d'un delictes de lesions previst i penat a l'article 149.1. del Codi Penal. [Segueixen més conclusions provisionals.]

CINQUENA: Procedeix a imposar al processat la pena de nou anys i sis mesos de presó i [segueix amb més demandes].

PROVA

- A) Interrogatori del processat.
 - B) Testifical, amb examen dels testimonis que s'enumeren a continuació i que hauran de ser citats a través de l'oficina judicial.
 - C) Pericial: amb citació als metges-forenses Sra. ... i Sra. ... a l'efecte que ratifiquin i, en el cas de ser necessari, ampliin la informació
 - D) Documental, amb lectura dels folis (números dels folis) de les actuacions, la qual s'haurà de practicar en les sessions del Judici Oral [segueixen més consideracions].
- Per tot l'anterior, el Fiscal sol·licita que es tingui per evacuat el present tràmit i es procedeixi a l'obertura del Judici Oral i a remetre les actuacions a l'Òrgan indicat competent per al seu enjudiciament.

Nom de la localitat i data
Signatura del fiscal

FALLEM

Que hem d'ABSOLDRE i ABSOLEM el processat [nom i cognoms] dels delictes de lesions i desordres públics pels quals venia imputat tant pel Ministeri Fiscal com per l'Acusació Particular, amb tots els pronunciaments favorables, incloses les costes que es declarin d'ofici.

Acordem la seva posada en llibertat immediata, i a aquest efecte es lliuren els manaments oportuns.

Cal notificar que contra la present resolució s'hi pot interposar un recurs de casació per infracció de la llei o per trencament de forma dins del termini de cinc dies.

Nom de la localitat i data
Signatura dels tres Magistrats del tribunal

PROCEDIMENT TRIBUNAL DEL JURAT NÚM. ...
CAUSA TRIBUNAL DEL JURAT NÚM. ...
JUTJAT D'INSTRUCCIÓ NÚM. ... DE [nom de la localitat]

SENTÈNCIA NÚM. ...

MAGISTRAT PRESIDENT
Il·lma Sra. [nom i cognoms]

A la ciutat de Barcelona, a trenta de juny de dos mil nou

El Tribunal del Jurat ha vist, en Judici Oral i Públic, el Procediment de la L.O. del Tribunal del Jurat, núm. ..., causa procedent del Jutjat d'Instrucció núm. ... de ... [nom de la localitat] seguida pel delictes d'assassinat contra [nom i cognoms], nascut a ... [segueixen dades personals]

ANTECEDENTS DELS FETS

PRIMER. [...]

SEGON. Pel Ministeri Fiscal, en tràmit de conclusions definitives [...] es van classificar els fets com a constitutius d'un delictes d'assassinat previ i penat en els articles 139.1, 1r i 140 del Codi Penal, concorrent-hi la circumstància agreujant de parentesc de l'article 23 del text punitiu i concorrent-hi l'atenuant d'embriaguesa, i com a constitutius d'un delictes de violència de gènere i penat a l'article 153.1 del Codi Penal. Es va reputar l'acusat autor d'aquestes infraccions penals i es va sol·licitar la imposició de divuit anys de presó pel primer delictes i sis mesos de presó pel segon [a continuació es detallen les demandes de penes].

TERCER. En un tràmit idèntic, l'Acusació Particular qualifica els fets en el mateix sentit que el Ministeri Fiscal [...].

QUART. En un tràmit idèntic, la Defensa de l'acusat, que va redactar nous fets en el sentit que consta en el full aportat als autos, va qualificar els fets com a constitutius d'un delictes d'homicidi imprudent previst i pensat en l'article 124 del Codi Penal [continua el text].

CINQUÈ. El Jurat va pronunciar el veredictes i va declarar a l'acusat Sr. [segueixen el nom i els cognoms] culpable amb el vot favorable de 9 jurats del delictes d'assassinat amb traïdoria concorrent-hi l'agreujant de parentesc i l'atenuant d'embriaguesa i culpable amb el vot favorable de 9 jurats d'un delictes de violència domèstica concorrent-hi l'atenuant de penediment espontani.

[El document continua amb els FETS PROVATS, ELS FONAMENTS DE DRET I LA DECISIÓ).

Document 5

FONAMENTS DE DRET

PRIMER. Valoració de les proves i qualificació jurídica dels fets. Els fets declarats provats no han estat objecte de controvèrsia entre les parts. Tant l'acusació pública com la defensa de l'acusat accepten que amb data 18 de febrer del 2009 es va celebrar el contracte de compravenda objecte de controvèrsia, que l'acusat va prendre possessió immediatament del vehicle i que no ha pagat el preu convingut.

El Ministeri Fiscal, a més, considera que ha quedat acreditat que l'acusat, en el mateix moment que es va celebrar el contracte de compravenda, va fer entrega a [nom

d'una empresa], com a part del preu convingut, d'un pagaré per un import de cinc mil tretze euros, que tenia com a data de venciment el 5 d'agost del 2009.

Contràriament, l'acusat nega que el pagaré esmentat tingués res a veure amb el negoci jurídic de compravenda del vehicle [segueix].

No obstant, a través de la prova practicada durant l'acte del judici, no ha quedat acreditat que l'acusat entregués el pagaré en el moment de perfer el contracte de compravenda. [segueix]

En aquestes circumstàncies, és patent que no ha quedat acreditat que concorrin alguns dels requisits bàsics del delictes d'estafa, com són l'engany suficient i la concurrència del dol defraudatori propi dels negocis criminalitzats, per la qual cosa, en virtut de l'anomenat principi de *in dubio pro reo*, és procedent absoldre [segueixen el nom i els cognoms] del delictes d'estafa pel qual era acusat.

2. Emplena el quadre següent:

Document	Persones que intervenen	Paper o activitat que desenvolupen

3. Què t'ha suggerit cada document? Què destacaries de cadascun? Què t'ha cridat l'atenció? Després de llegir-los, comenta'ls amb la resta de la classe.

4. Assenyala els arguments que es citen en favor o en contra de la persona jutjada i valora'ls. Et semblen adients? Per què?

5. T'han estat fàcils d'entendre aquests documents? Assenyala aquelles paraules que, segons la teva opinió, només s'utilitzen en els judicis i busca'n el significat. Per exemple, acusació particular.

El meu germà és jurat en un judici

És probable que alguna vegada hakis conegut una persona que ha intervingut en un judici popular com a membre del jurat. De segur que també has vist alguna pel·lícula o alguna sèrie televisiva en què, a més d'un jutge o d'una jutgessa, hi havia un jurat popular format per homes i dones, ciutadans i ciutadanes, responsables de fer justícia, és a dir, de valorar els arguments presentats en el judici per considerar si la persona jutjada

és culpable o no culpable dels fets jutjats. Possiblement, en un futur tu podràs formar part d'un jurat popular.

Llegeix la notícia següent:

CINC MOSSOS D'ESQUADRA, ABSOLTS EN TRES DELS PROCESSOS JUDICIALS POPULARS

Els darrers tretze anys cinc agents han hagut de comparèixer com a acusats

Cinc membres dels Mossos d'Esquadra han hagut de comparèixer com a acusats durant els darrers 13 anys davant del tribunal del jurat, en tres judicis diferents. Tres comandaments —Jordi xxx, Xavier xxx i Joan xxx—, acusats d'ocultació de documents; i dos agents —Eduard xxx i Albert xxx—, acusats d'haver-se quedat diners de persones detingudes. Els tres veredictes van ser de no culpabilitat i tots cinc van quedar absolts.

Els tres comandaments eren acusats d'haver amagat un atestat que afectava un regidor de xxx. L'atestat el va instruir un agent de la comissaria de xxx i al cap d'un parell de dies el va assumir el seu cap, Jordi xxx. Aquest el va posar en coneixement del seu superior jeràrquic, Jordi xxx, que va fer el mateix amb el seu superior, Joan xxx. Com que al cap de deu dies l'atestat no havia arribat al jutjat, els tres comandaments van ser denunciats per un agent d'aquella comissaria. El jurat va considerar que hi havia hagut una ocultació temporal de l'atestat per part dels tres acusats, però va estimar “no provat que no volguessin remetre'l mai”.

En el cas d'Eduard xxx, el jurat va estimar que no era culpable de la desaparició de 1.500 dòlars de dos ciutadans ucraïnesos que havien estat detinguts a xxx, entre altres coses perquè en el judici no va quedar provada l'existència dels diners. El cas d'Albert xxx va arribar a judici perquè una detinguda va trobar a faltar 60 euros després d'un escorcoll. El jurat va emetre veredictes de no culpabilitat perquè uns altres agents havien tingut accés als diners i el cas no s'havia investigat prou.

Cas de suborn

El jurat popular va trobar culpable d'un delictes d'intent de suborn l'empresari de xxx Francesc xxx. En aquell mateix judici estava acusat també el regidor Josep xxx, que va ser declarat no culpable. El jurat va estimar que xxx va voler subornar el regidor

El Punt - Comarques Gironines, 15 de juny de 2009.

Jordi xxx perquè donés suport a una moció de censura a l'Ajuntament que hauria fet alcalde xxx. Però en el mateix veredictel jurat va estimar que xxx no estava al corrent de les maniobres de xxx i en va propiciar l'absolució.

Mig absolt

Al final va ser absolt del tot, però Boujaama xxx va haver de ser jutjat tres vegades per homicidi, perquè el primer cop el van considerar autor del crim, però també que havia actuat en legítima defensa. En la primera consideració el jurat el feia culpable i en la segona no. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va ordenar la repetició del judici. Quan el van repetir, l'acusat va resultar absolt, però el veredictel no estava prou motivat i el TSJC va ordenar que es tornés a repetir. Al final es van fer les coses bé i es va acabar el tràngol per a xxx.

Un mosso, xxx, que va ser absolt, durant el judici a l'Audiència de Girona. Foto: M. LL.

Què és el tribunal del jurat? Qui en forma part? Com s'escullen els membres d'un jurat popular? Què ha de fer una persona quan és jurat popular?

En una democràcia, la ciutadania és protagonista de la vida política i social. Disposa de moltes maneres de participar-hi i d'actuar; una és formant part dels tribunals de jurat. La Constitució Espanyola del 1978 deia en l'article 125 que "els ciutadans podran participar en l'Administració de justícia mitjançant la institució del jurat". La regulació d'aquesta participació es va fer en la Llei orgànica del tribunal del jurat, de 22 de maig de 1995.

(Vegeu: http://www20.gencat.cat/docs/Adjudat/Documents/ARXIUS/lo5_1995ltj.pdf)

La tasca de jutjar consisteix a "expressar la convicció adquirida presenciant la pràctica de les proves, sobre si els fets són certs, sobre si hi ha participat l'acusat, sobre si és culpable i sobre si la seva actuació va ser justificada". (Participació en un jurat popular a http://www10.gencat.net/sac/AppJava/servei_fitxa.jsp?codi=2681)

No en tots els judicis hi ha un jurat. El tribunal del jurat participa, segons l'article 1 de la Llei orgànica del tribunal del jurat, en judicis relacionats amb els delictes següents:

- contra les persones
- comesos per funcionaris públics en l'exercici dels seus càrrecs
- contra l'honor
- contra la llibertat i la seguretat
- d'incendis.

Per formar part d'un jurat popular s'han de complir els requisits següents:

- ser espanyol i major d'edat
- estar en ple exercici dels drets polítics
- saber llegir i escriure
- estar domiciliat en qualsevol dels municipis de la província en què s'ha comès el delictel que es jutja
- no patir cap discapacitat física o psíquica que no permeti desenvolupar la funció del jurat.

Els membres d'un jurat popular s'escullen per sorteig públic. En primer lloc, es fa un sorteig entre els inscrits en el cens electoral de cada província. A partir d'aquesta llista es fa un altre sorteig per constituir el tribunal del jurat. El jurat popular està format per nou persones.

Les persones que participin en un tribunal del jurat han d'actuar de manera independent, responsable i d'acord amb la llei i amb la imparcialitat.

Les persones que formen part d'un jurat han d'emetre un veredictel en què declari provat o no provat el fet que es jutja. També han de declarar la culpabilitat o no de cada acusat. La sentència recull el veredictel del jurat, però aquesta la dicta el magistrat president del tribunal, que, a més, imposa la pena si escau.

ACTIVITATS

1. Llegeix la notícia que encapçala aquest apartat i observa la fotografia que l'acompanya:

Fes una breu descripció de les persones que formen part del tribunal del jurat: gènere, edat, posició social, etc.

A qui es jutja en els casos presentats a la notícia? Per què se'ls jutja? A quins dels àmbits sobre els quals tenen competència els tribunals del jurat es refereixen?

Quines sentències va atorgar el magistrat després del veredict del tribunal? Van ser les mateixes en tots els casos? Quina t'ha sorprès més? Per què?

Com valores, i per què, les sentències de cada cas segons la informació que aporta el periodista? N'hauries fet una valoració diferent? Per què?

2. Esbrina si alguna persona del teu entorn ha format part mai d'un tribunal del jurat. Si en coneixes cap, demana-li informació sobre el procediment seguit i la valoració que en fa. Comunica a la resta de la classe la informació obtinguda i a partir d'aquesta i de la que han obtingut els teus companys i companyes, plantegeu-vos la pregunta següent: la participació en un tribunal del jurat és una manera de participar en la construcció de la democràcia? Per què? Procureu que els vostres arguments siguin prou sòlids i es basin en evidències reals.

3. Simuleu un judici basat en un tribunal del jurat. El judici ha d'estar basat en un delict contra l'honor (injúria, calúmnia o difamació). Nomeneu un jurat format per nou persones, un magistrat o una magistrada que ha de presidir el tribunal, una persona que actuï com a fiscal i una altra que faci d'advocat defensor. En la simulació del judici tingueu en compte les pautes que s'ofereixen a continuació.

Què és un procés judicial?

És un acte en el qual s'exposen dues visions d'un fet controvertit o conflictiu que pot interpretar-se des de dos punts de vista diferents, oposats i contradictoris.

Cada una de les visions afavoreix una persona o grup i és contrària als interessos d'una altra persona o grups de persones.

Un jutge és qui finalment donarà la raó a una de les interpretacions: emetrà una sentència del fet i farà executar la decisió o sentència que ha dictat.

La decisió dels jutges es basa en les lleis establertes en l'estat de dret. Això significa que els jutges han de ser:

- Responsables, és a dir, que han d'actuar d'acord amb la funció que se'ls ha encomanat.
- Legals, és a dir, que les seves decisions han d'ajustar-se a la llei establerta amb anterioritat als fets.
- Independents, és a dir, que les seves decisions no han d'estar sotmeses a les opinions d'altres persones o grups.
- Imparcials, és a dir, que les sentències han de ser iguals per a tothom, basant-se en les lleis, drets i deures de totes les persones, recollits en la Constitució.

Com es du a terme un procés judicial penal?

Quan una persona o grup de persones són acusades de cometre un fet contrari a la llei establerta, s'han de donar explicacions referents a aquesta actuació. Aleshores s'inicia un procés judicial el qual implica que sobre aquest fet controvertit hi ha dues parts enfrontades, la que acusa i la que defensa:

- a) L'acusació denuncia que s'ha infringit la llei. Els seus arguments i proves es basen en la legalitat establerta, els drets dels ciutadans i la defensa dels interessos de tota la societat. El fiscal és l'advocat encarregat d'exposar aquests arguments.
- b) La defensa proporciona arguments i proves a favor del fet sotmès a judici que ha protagonitzat una persona o un grup, per demostrar que no es volia vulnerar la llei. Per això és necessari que l'advocat defensor exposi detalladament els motius i circumstàncies pels quals es va actuar d'una manera determinada.

El fiscal i l'advocat defensor han d'exposar els seus arguments a favor i en contra del fet controvertit. A la vegada, l'acusació ha de buscar contraarguments que demostrin que no és cert el que exposa la defensa i, a l'inrevés, la defensa ha de contraargumentar la informació del fiscal.

El procés judicial es basa, doncs, en l'exposició per cada una de les parts d'arguments que justifiquen el fet controvertit i de contraarguments que volen demostrar l'error o la manca de fonamentació de les explicacions de la part contrària. Per donar validesa a cada interpretació, es busquen testimonis que justifiquin les explicacions.

Com es resol un procés judicial penal?

La resolució final s'anomena sentència o veredict i la dicta el jutge que ha escoltat l'acusació i la defensa. Basant-se en els arguments, contraarguments, proves i testimonis, determina quina és la posició raonablement correcta i justa i rebutja o condemna la contrària.

La sentència judicial ha de ser acatada per les dues parts i s'ha de complir obligatòriament. També s'ha de complir la pena o càstig que el jutge imposa als causants del fet sotmès a judici.

Si una de les parts considera que la sentència no és justa, es pot presentar un recurs perquè el fet controvertit tingui un segon procés judicial en el qual un altre tribunal de més categoria revisarà la decisió del jutge. Després d'aquesta revisió, la sentència serà inapel·lable, que vol dir que s'ha d'acceptar obligatòriament i s'han d'executar les penes imposades.

ACTIVITATS

Per conèixer millor l'aplicació de la justícia i entendre les decisions que es prenen, et proposem:

1. Simular un judici a partir d'un cas

Es tracta d'organitzar un judici a classe. Podeu posar-vos en contacte amb una persona que conegui el món de la justícia (un jutge, un advocat, etc.) perquè us ajudi a realitzar aquesta simulació. El fet que heu de jutjar és el següent:

Plantejament

S'ha produït un accident a la carretera N-502 quan un cotxe que circulava ha envestit un grup de nois i noies que circulaven en bicicleta i ha causat lesions importants a dos ciclistes. S'acusa el conductor del cotxe de provocar aquest accident. Però, és realment així? Els ciclistes circulaven correctament? I el conductor del vehicle, ha infringit les normes de circulació?

Com que hi ha hagut lesions a persones, es porta el fet a judici perquè es determini quin és el grau de culpabilitat del conductor del cotxe.

Què heu de fer?

Una vegada teniu coneixement del fet que cal jutjar heu d'escollir la persona acusada. També heu d'escollir els que simularan el grup de ciclistes que van ser envestits pel conductor.

Preparació del judici

Com que heu de simular un judici, cal determinar qui assumirà el paper de jutge, el de fiscal i el d'advocat defensor. Cada una d'aquestes persones tindrà dos ajudants per preparar les seves intervencions.

Arguments de la defensa

El conductor del vehicle exposa els fets a l'advocat que defensarà la seva actuació, per demostrar que l'accident va ser involuntari perquè no va veure els ciclistes. Per això, el conductor ha d'entrevistar-se diverses vegades amb el grup que el defensarà i aportar-li detalls de l'accident i buscar arguments que justifiquin aquella actuació. Penseu tres arguments que podrien justificar el fet que el conductor envestís els ciclistes:

Argument 1	Justificació
Argument 2	Justificació
Argument 3	Justificació

Arguments de l'acusació

El fiscal i els seus ajudants també han d'entrevistar-se amb els ciclistes per tal de recollir informació dels qui van veure's implicats en l'accident i demostrar que el conductor va tenir un comportament negligent. Penseu tres arguments que podrien justificar el fet que el conductor del cotxe va actuar de manera irresponsable.

Argument 1	Justificació
Argument 2	Justificació
Argument 3	Justificació

Com es rebaten aquests arguments?

Mentre cada una de les parts exposa els seus arguments sobre l'accident, la part contrària ha d'elaborar un seguit de contraarguments, és a dir, qüestions, proves i testimonis que posin en dubte les afirmacions que fan en els seus arguments. Penseu tres contraarguments per rebatre la posició del conductor del vehicle.

Contraarguments de la defensa:

Contraargument 1	Justificació
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Contraargument 2	Justificació
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Contraargument 3	Justificació
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Contraarguments de l'acusació:

Contraargument 1	Justificació
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Contraargument 2	Justificació
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Contraargument 3	Justificació
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Síntesi final de cada part

Finalment, cada part ha de fer una síntesi que intenti demostrar la seva posició final: què demana per a l'acusat?
El grup d'advocats de la defensa hauran de determinar que el conductor és innocent. El grup d'advocats de l'acusació hauran de concloure que l'accident va ser provocat pel comportament irresponsable del conductor del vehicle, el qual va causar lesions al grup de ciclistes.

Síntesi de la defensa	Justificacions
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Síntesi de la defensa	Justificacions
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Resolució final del jutge

Després d'escoltar cada una de les parts el jutge i els seus ajudants han d'emetre una sentència.

Què en pensem d'aquesta sentència?

Una vegada finalitzada la simulació del judici, és important que en feu entre tots els participants una valoració, tant de com s'ha desenvolupat el procés judicial com de la resolució que ha emès el jutge.

Si heu convidat una persona relacionada amb el món de la justícia, és bo que us doni la seva opinió sobre com s'ha desenvolupat el judici que heu simulat, com han actuat cada un dels grups, quina era la fortalesa dels arguments i contraarguments exposats, què en pensa de la sentència, etc.

Sobre aquests mateixos punts també cal que opineu totes les persones que heu participat en la simulació.

2. Simuleu un judici a partir del visionament d'una pel·lícula

Visioneu la pel·lícula *John Q*

JOHN Q

Direcció: Nick Cassavetes.

País: EUA.

Any: 2002.

Durada: 118 min.

SINOPSI

John Q. Archibald (Denzel Washington) és un home corrent que treballa en una fàbrica i s'ocupa de la seva família. La seva dona, Denise (Kimberly Elise), i el seu fill, Michael (Daniel E. Smith), són tot el seu món. Però quan el seu fill cau greument malalt i sorgeix la necessitat de sotmetre'l amb urgència a un trasplantament de cor que el pare no pot pagar i que no està cobert per la seva assegurança mèdica, John Q. decideix fer tot el que estigui a les seves mans per salvar la vida del seu fill. Veient que se li acaben el temps i les possibilitats, decideix que l'única sortida és una acció desesperada: segrestar els ocupants de la sala d'urgències. Un cop atrinxerat

a l'interior de l'hospital en companyia d'un grup de desprevinguts ostatges que en molts casos també necessiten cures mèdiques, John Q. ha d'enfrontar-se a un policia expert a negociar segrestos (Robert Duvall) i a un temperamental cap de policia (Ray Liotta) que pretén resoldre amb rapidesa la situació.

Organitzeu el judici a John Q

Un grup s'encarrega d'acusar John Q. d'haver segrestat un hospital i un altre s'encarrega de la defensa. També podeu elegir un jurat popular i una persona que faci de jutge.

Probablement, la defensa al·legarà que es trobava en situació de necessitat, que només volia salvar la vida del seu fill, en perill per la picaresca de les asseguradores i pel deficient sistema sanitari d'EUA, que tots els segrestats van acabar aplaudint John Q., que volia donar la seva vida per la del seu fill i que mai no va voler fer mal a ningú.

Probablement, l'acusació rebatrà que no es pot demostrar l'estat de necessitat i farà referència a la quantitat de pares que hi ha als EUA, tan exemplars com John Q., que no segresten un hospital per aconseguir el que volen.

El jurat ha de debatre els arguments de l'acusació i de la defensa i jutjar John Q només del que se l'acusa; intenteu no valorar que és una bona persona; ningú no l'ha acusat de no ser-ho. Finalment, acordeu el veredict i parleu del final de la pel·lícula.

Veureu que John Q. acaba anant a la presó, sent el millor pare de família possible, un ciutadà exemplar i una molt bona persona. Queda ben clar que el culpable real és el sistema sanitari d'EUA, però qui va a la presó és John Q. En un judici no es posa mai en qüestió que l'acusat o acusada sigui bona o mala persona i el sistema sanitari d'aquest país ens pot semblar injust, però per canviar-lo cal que ho decideixin el Parlament i el Govern del país, cosa que amb el president Obama s'ha començat a fer. En el judici només s'intenta verificar si hi va haver segrest o no i, tal com està regulat a les lleis del país on es van perpetrar els fets, un segrest és sempre un delict perquè atenta la llibertat de les persones, sigui quin sigui el motiu. Per tant, el veredict és de culpabilitat i, encara que se li puguin aplicar tants atenuants com es puguin demostrar, haurà d'acabar complint la pena que li correspon.

3. Assistir a un judici real

Com deus haver vist a les pel·lícules, hi ha molts judicis que són “vista pública”. Què vol dir? Que les argumentacions de la defensa i de l'acusació i el veredictes són públics i, per tant, a la sala de celebració del judici hi poden entrar les persones que ho desitgin.

Pots presenciar un judici en un jutjat de la teva ciutat o en l'Audiència Provincial de Barcelona. Alguns d'aquests judicis poden ser amb jurat popular.

Per fer-ho, cal que el professor o la professora es posi en contacte amb l'Oficina de Premsa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i ho demani. L'informaran dels judicis que s'han de celebrar properament i de quins són més adequats per al grup d'alumnes que hi ha d'assistir. Els grups han de ser poc nombrosos perquè les sales de vistes són petites.

Cal que, prèviament, tots els nois i noies que hi assistiran:

- Tinguin informació dels fets i del delictes que s'imputa.
- Coneguin la funció de les persones que intervenen al judici i el procediment que se segueix.

Posteriorment, cal:

- Si és possible, parlar amb algun dels lletrats perquè acabin de donar les claus de com s'ha desenvolupat el judici i els nois i noies li pugin preguntar sobre el que els ha sorprès.
- Un cop a l'aula, posar en comú les impressions de tots i debatre els punts de desacord.

Per a més informació:

Gabinet de premsa del TSJC

Telèfons. 93 486 71 05 / 93 486 63 18 o bé 627 48 08 79

Fax. 93 486 63 17

E-mail: premsa.tsj.barcelona@xij.gencat.cat

www.tsjcatalunya.poderjudicial.es

Bibliografia

- CANTÓ OLIVA, J *et al.* (2004). *Em dic Arnau, tinc quinze anys. Aproximació al món del dret.* Lleida: Pagès editors.
- CASAS, T. (2007). “I el dret? L’experiència de fer de lletrats”. *Perspectiva Escolar*, 318, 34-41.
- CEZÓN, C.; RUIZ, J.M. (2003). “La clase se traslada a la Audiencia”. *Cuadernos de Pedagogía*, 321, 35-37.
- CLÈRIES, N. (dir.); COMPTE, T. (2005). *Coneguem el món de la justícia.* Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.
- GRUPO DE INVESTIGACIÓN Y DE ESTUDIOS SOCIOJURÍDICOS (GRES) DE LA UAB (2003). *Aula de la justicia. Guía pedagógica.* Madrid: Comunidad de Madrid. Consejería de Justicia y Administraciones Públicas. Dirección General de Justicia.
- OLLER, M.; PAGÈS, J. (2007). “La visión de los adolescentes sobre el derecho, la justicia y la ley”. *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia* núm. 53, 73-85.
- PAGÈS, J.; OLLER, M. (2007): “Las representaciones del derecho, la justicia y la ley de un grupo de adolescentes catalanes de 4º de ESO”. *Enseñanza de las Ciencias Sociales*, núm. 6, 3-19.
- QUERALT, J.M. *et al.* (2002): “Educar i ensenyar també en els valors del dret i de la justícia”. *Perspectiva Escolar*, 270, 22-27.
- ROBERT, F. (2003). *Vivir y enseñar el Derecho en la escuela.* Sevilla: Díada.

Quaderns del
Consell de
Coordinació
Pedagògica

Ajuntament de Barcelona
Institut d'Educació

Tribunal Superior de
Justícia de Catalunya